

Univerzita Palackého v Olomouci

Fakulta tělesné kultury

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Olomouc 2020

Jiří Neplech

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLOMOUCI
FAKULTA TĚLESNÉ KULTURY

TERORISMUS A OBČANÉ ČR

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Autor: Jiří Neplech

Ochrana obyvatelstva

Vedoucí práce: Ing. Zdeněk Melichařík

Olomouc 2020

Jméno a příjmení autora: Jiří Neplech

Název bakalářské práce: Terorismus a občané ČR

Pracoviště: Katedra aplikovaných pohybových aktivit

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Zdeněk Melichařík

Rok obhajoby bakalářské práce: 2020

Abstrakt: Bakalářská práce je zaměřena na terorismus. Zabývá se hledáním přijatelné definice pojmu terorismu. Popisuje dělení terorismu v rámci motivace útočníků, následuje historické dělení terorismu podle způsobů a úrovně realizace teroristických činů. Dále se zabývá protiteroristickou politikou ČR v rámci EU a samostatně. K naplnění cílů práce bylo provedeno dotazníkové šetření formou ankety s následným vyhodnocením jednotlivých otázek, které byly stanoveny s cílem zjistit, zda se občané ČR cítí ve své zemi bezpečně.

Klíčová slova: terorismus, Česká republika, dějiny terorismu, bezpečnost, civilisté, bezpečí, hrozba

Souhlasím s půjčováním bakalářské práce v rámci knihovních služeb.

Author 's first name and Surname: Jiří Neplech

Title of the bachelor thesis: Terrorism and citizens of CZE

Department: Department of adapted physical activities

Supervisor: Ing. Zdeněk Melichařík

The year of presentation: 2020

Abstract: The bachelor thesis is focused on terrorism. It deals with finding an acceptable definition of the term terrorism. It describes the division of terrorism within the attacker's motivation, followed by the historical division of terrorism according to the manner and level of the implementation of terrorist acts. It describes the Czech Republic's counter-terrorism policy within the EU and counter-terrorism policy of CZE itself. In order to fulfill the objectives of the work a questionnaire survey was carried out with subsequent evaluation of individual questions that were set with the aim of finding out whether Czech citizens feel safe in their country.

Keywords: terrorism, Czech republic, terrorism history, security, civilians, safety, threat

I agree the thesis paper to be lent within the library service.

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma: „Terorismus a občané ČR“ vypracoval samostatně s využitím pramenů uvedených v seznamu použité literatury.

V Olomouci dne 15. dubna 2020

.....

Obsah

Úvod	8
1. Přehled poznatků	9
1.1 Pojem terorismus	9
1.2 Dělení terorismu.....	10
1.2.1 Politický terorismus	11
1.2.2 Pravicový terorismus	12
1.2.3 Levicový terorismus	12
1.2.4 Náboženský terorismus	14
1.2.5 Další typy terorismu	15
1.3 Dějiny terorismu.....	17
1.3.1 Éra primitivního terorismu	18
1.3.2 Éra pokročilého terorismu	19
1.3.3 Éra moderního terorismu	19
1.3.4 Éra postmoderního terorismu	21
1.4 Terorismus v ČR.....	24
1.4.1 Protiteroristická politika v rámci EU	25
1.4.2 Protiteroristická politika ČR	27
2. Cíle.....	32
3. Metodika	33
3.1 Výzkumný soubor	33
4.2 Sběr a zpracování dat	33
4.3 Strategie výzkumu	33
5. Výsledky.....	34
1. Jaký je Váš věk?	34
2. Jaké je Vaše pohlaví?	34
3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?.....	35
4. Máte děti?	35
5. Bydlíte ve vesnici nebo ve městě?.....	36
6. Nachází se poblíž Vašeho bydliště místo s větší kumulací lidí (nádraží, sportovní hala, nákupní centrum apod.)?	36

7.	Jaká událost se Vám vybaví jako první při zmínce o terorismu?	37
8.	Cítíte se v ČR ohroženi terorismem? Pokud ano, čím?	39
9.	Kdybyste vyhrál/a zájezd do ciziny, do jaké země byste určitě nejel/a, kvůli obavám z možné teroristické hrozby?	40
10.	Jaká je podle Vás nejpravděpodobnější teroristická hrozba pro ČR?	42
11.	Vyhýbáte se záměrně větším skupinám lidí ze strachu z terorismu nebo strachu o vlastní bezpečí? (vánoční trhy, sportovní nebo kulturní akce apod.)?	45
12.	Hraje pro Vás roli bezpečnost při výběru země, kde strávíte dovolenou?	45
13.	Považujete ČR za bezpečnou zemi z hlediska možné hrozby terorismu?	46
6.	Diskuse	47
7.	Závěry	50
8.	Souhrn	51
9.	Summary	51
10.	Referenční seznam	52
	Přílohy	54
	Dotazníkové šetření	54

Úvod

Násilné činy, které lidé páchají na nevinných, aby dosáhli svých cílů, jsou na světě od nepaměti. Vyhrožování, či použití násilí s cílem zastrašení. Takové jednání se označuje jako teroristický čin. Často takto jedná relativně malé skupiny, kdy se jeden nebo malá skupina členů obětuje pro „vyšší dobro“ organizace.

S globalizací – propojením světa, snazším cestováním, jednodušší komunikací, společným řešením problémů, se však rozšiřují i negativa. Jako jedno z největších negativ považuji terorismus. Teroristických útoků přibývá a počty obětí se zvyšují. Na mezinárodních konferencích je toto téma jedním z hlavních bodů řešení. Teroristé jsou vynalézavější a hledají stále nové cíle. Naštěstí pro bezpečnost všech zemí roste i schopnost státu bránit se. Nejdůležitější při ochraně je činnost zpravodajských služeb, které jsou schopny jedince (či skupiny) plánující takovýto čin vyhledat. Většinou se jedná o členy extremistických skupin. Aktuálně je nejhojněji se vyskytující terorismus náboženský.

Po vzniku a následném zničení Islámského státu, o které se postarala Globální koalice proti Islámskému státu a jejíž součástí bylo NATO se v posledních letech teroristé zaměřují více na Evropské cíle. Jelikož Česká republika je srdcem Evropy, týká se tento problém i nás.

Rozvracení států na Blízkém východě. Následná migrační krize a pozvánka uprchlíků do Evropy. I to je problém, který posiluje teroristické organizace. Můžeme předpokládat, že se potencionální teroristé mohou skrýt v davu, kde snadno zapadnou. V kvetoucím byznysu pašování uprchlíků se pak mohou členové teroristických skupin dostat do kterékoliv země světa i EU – bez řádné kontroly na hranicích, které snižují riziko přechodu nežádoucích osob.

Cíle útoků se prozatím stávají bohatší země, kde končí většina běženců. Česká republika je v tuto chvíli spíše tranzitní zemí. Nicméně můžeme očekávat, že tomu tak napořád nebude.

Práce se zaměří jak na přiblížení terorismu jako celku, tak i na jeho podúrovních a typech. Dále se bude zabývat vnímání terorismu Českou republikou jako státem. Pro zjištění, jak danou problematiku vnímají sami občané České republiky je součástí anketa (viz příloha). Ta zkoumá, zdali se cítí lidé, z hlediska možné hrozby terorismu, ve své zemi bezpečně.

1. Přehled poznatků

1.1 Pojem terorismus

Terorismus představuje pojem, který zahrnuje mnoho dimenzí. Z tohoto důvodu je velice těžké jej vymezit a většina definic se proto potýká buď s teoretickou vágností pramenící z obecnosti, nebo na straně druhé s konkrétností, která však omezuje univerzální aplikovatelnost na jevy mimo stanovenou definici. Jinými slovy, univerzální, všezahrnující definice terorismu neexistuje. Existují pouze definice nedokonalé často vyzdvihující konstrukce, jež jsou v souladu s aktuálními politickými preferencemi aktérů, a které reflektují sociálně-politickou realitu, kde se fenomén terorismu vyskytuje. Tím narážíme na problém „uchopitelnosti“ fenoménu, jelikož jakákoliv definice je statická, avšak fenomén terorismu se dlouhodobě vyvíjí. Jakákoliv definice tak může zachytit pouze částečný obraz tohoto fenoménu proměňujícího se v čase (Filipec, 2017, 12).

Mareš (2005, 16) tvrdí, že vymezení pojmu terorismus je jedním z nejdůležitějších úkolů samotného výzkumu terorismu. Jako pojem se terorismus používá ve sférách akademických, úředních, právních a obecných. Podle Mareše (2005, 16) je také důležité, aby tato definice mohla být aplikovaná i v dalších oblastech.

Podle Davida a Malacky (2005, 15) není doposud mezinárodně uznávaná definice. Pojem mezinárodní terorismus nebyl dosud definován v žádném mezinárodněprávním dokumentu ani žádným z orgánů Organizace spojených národů či mezinárodní vládní organizace. Legální definice zatím neexistuje, je ovšem řada definic doktrinálních (David, Malacka, 2005, 15).

Univerzální definici terorismu přijalo dne 9. prosince 1994 v usnesení Valného shromáždění OSN 49/60. „Trestné činy zaměřené nebo určené k vyvolání stavu teroru mezi veřejností, skupinou osob nebo jednotlivými osobami z politických důvodů nejsou za žádných okolností ospravedlnitelné, bez závislosti na svou politickou, filozofickou, ideologickou, rasovou, etnickou, náboženskou nebo jakoukoliv jinou povahu, která může být vyvolána k jejich ospravedlnění“ (Usnesení Valného shromáždění 49/60, odst.3 in Filipec, 2017, 15).

Filipec (2017, 15) považuje tuto definici za určitý pokrok, avšak se podle něj zdaleka nejedná o definici uznatelnou všemi státy.

Podle Řeháka, Foltína a Stojara (2008) má terorismus charakteristické znaky, které ho vymezují. „Zpravidla se jedná o předem promyšlenou a plánovanou činnost, aktéři své jednání chápou jako poslání, které má přispět k naplnění jejich cíle, působí infiltrovaně a v přísném utajení, zahrnuje nezákonné užití nebo hrozbu užitím různých forem násilí, útoky jsou zaměřeny na nezúčastněné

civilní obyvatelstvo a civilní cíle, primárním účelem je vyslat vážné zastrašující poselství, obvykle je realizován nestátními skupinami či organizacemi“ (Řehák et. al., 2008, 8).

Odborníci při vymezení pojmu často srovnávají terorismus s gerilou, aby nedošlo k chybné interpretaci. Gerila je forma vedení konfliktu partyzánským způsobem. Hlavním rozdílem je výběr cílů, partyzáni si vybírají vojenské cíle a jejich jednotky jsou podobné těm armádním. Na rozdíl, cíle teroristů jsou většinou civilisté. Eichler (2011, 143) shrnuje „Teroristé se tedy od gerilových jednotek odlišují dvěma základními rysy. Za prvé tím, že žijí volně ve společnosti, proti které chystají zákeřné údery. A zadruhé tím, že *„slepě a bezohledně útočí na civilní obyvatelstvo“*“ (Pascal, 2003, 33 in Eichler, 2011, 143). Eichler (2011) dále uvádí základní rysy terorismu, jejich nepřímou strategii popisuje v bodech takto:

- Teroristé se vyhýbají přímému, čelnímu souboji, napadají zákeřně a nečekaně;
- Zcela obcházejí nejsilnější prvky obrany své oběti;
- Násilí a strach jsou hlavní nástroje terorismu;
- Nesnaží se působit na ozbrojené síly.

Taktiku teroristů, v odlišnosti od gerilových jednotek, popisuje v bodech takto:

- Útočí bez vyhlášení války;
- Přísné utajení;
- Údery bývají nečekané;
- Zasažené státy a jejich veřejné mínění jsou zaskočeny, šokovány, či ochromeny.

Hlavními smysly teroristických útoků jsou podle něj:

- Přilákat pozornost;
- Vytvořit atmosféru strachu;
- Destabilizovat stát;
- Vyprovokovat jej k tvrdé odvetě, která jej může zdiskreditovat;
- Vynutit si změnu jeho vnitřní nebo i zahraniční politiky.

(Eichler, 2011, 144-146)

1.2 Dělení terorismu

Původci teroristických útoků mají pro své konání různé důvody. Těmito důvody se svůj čin snaží omluvit. Jedná se o poměrně široké spektrum, do kterého můžeme útoky zařadit. Avšak mějme

na paměti, že se vždy jedná o extremistické činy, pro které omluvu nalézt nelze. Mezi ty nejčastější patří v dnešní době důvody náboženské. Přesně definovat a jednoznačně určit motivace je však obtížné.

Motivace se totiž mohou překrývat nebo prolínat s různou mírou intenzity. Klasicky lze terorismus podle dominance motivací rozdělit na terorismus politický, náboženský, monotematický, kriminální a psychopatologický. Toto dělení však není bezproblémové. Například u některých náboženství nelze striktně oddělit politickou a náboženskou složku. Např. islamismus vytvořil zhoubnou ideologii, která může sloužit především jako politická motivace pro realizaci útoku, která je ospravedlněna na religiózním základě. Obdobně náboženství nebo politika mohou být pouze záminkou psychopatů pro spáchání terorismu. Hranice mezi jednotlivými typy tak není striktně vymezena. Přestože výše uvedené základní dělení není dokonalé, lepší dělení z hlediska motivací stěží najdeme... (Filipec, 2017, 25-26).

Vzájemná kombinace různých kategorií není vyloučena, avšak při aplikaci na jednotlivé typy je důležité zachovávat stejnorodost anebo vnitřní logiku typologie (Mareš, 2005, 36).

1.2.1 Politický terorismus

Jedná se o akt proti politickému režimu či programu, může být veden proti danému režimu nebo se ho zastávat. Cílem tak mohou být civilisté nebo přímo političtí představitelé. V případě, že je teror veden k posílení dané ideologie předpokládáme, že jeho strůjcem je stát. Může se jednat o psychické týrání nebo fyzické násilí.

V pozadí politického terorismu stojí zpravidla ideologie nebo politický program, k jehož naplnění má teroristický čin dopomoci. Z hlediska ideologie tak můžeme hovořit o pravicovém a levicovém terorismu. Pravicový terorismus se opírá o ideologie jako nacismus nebo fašismus, rovněž by sem šel zařadit i ultrakonzervativní terorismus páchaný proti změnám. Zvláštní kapitolou je nacionálněseparatistický terorismus, který vzhledem k prosazovaným hodnotám můžeme řadit mezi pravicový terorismus nebo jej chápat samostatně. V rámci levicového terorismu lze hovořit o komunistickém terorismu nebo terorismu anarchistickém. Zvláštní kategorií pak může být revoluční terorismus, který vzhledem k návaznosti na komunistickou ideologii můžeme chápat jako terorismus levicový (Filipec, 2017, 26).

Východiskem charakteristiky typů politického terorismu podle jejich hlavního politického účelu je rozlišování mezi terorizmem subverzivním, podvratným z hlediska politického režimu, proti němuž je namířen, a terorizmem represivním, jehož cílem je naopak zachování a posílení daného

politického uspořádání... (Strmiska citovaný Řehákem et. al., 2008, 49).

Subverzivní terorismus, výraz odporu proti etablované moci, představuje typ násilí, které je namířeno proti státnímu zřízení, v jehož područí se daní aktéři nacházejí (Řehák et. al., 2008, 49).

V rámci politického režimu je pak opakem subvrezivního terorismu terorismus represivní, jehož cílem je udržení nebo posílení politické moci skupiny, která je u moci.

1.2.2 Pravicový terorismus

Ultrapravice (krajní pravice) je pojem, který se vztahuje k okrajům pravé části politického spektra, alespoň ve smyslu vyhocení některých pravicových hodnot do krajnosti (moc, autorita, tradice, národní či pannacionální uvědomění apod). Projevuje se proto především snahou o autoritativní mocenské přístupy ve prospěch vlastní subjektivně definované elitářsky pojaté skupiny (zpravidla národa, pannacionalistické skupiny či rasy) a jejího očištění od rušivých elementů (které jsou chápány především ve smyslu narušitelů tradičních morálních hodnot a etablovaného 'pokrevního společenství'). Reálnými symptomy krajní pravice jsou tvrdé 'law and order' přístupy, politicky zdůrazňovaná xenofobie, nacionalismus, etnocentrismus a v jednoznačně extremistických formách rasismus i antisemitismus (Mareš, 2005, 131).

(...) Často se tedy jedná o skupiny vymezující se proti národnostním či rasovým menšinám, které nalezneme téměř v každém státě. Zřídka kdy však intenzita násilí těchto skupin vyústí v organizované teroristické útoky. Pokud se tak stane, zpravidla můžeme hovořit o 'domácím terorismu' (homegrown terrorism), jehož výskyt je pravděpodobnější v rozdělených společnostech s velkými komunitami přistěhovalců. V těchto společnostech pak dochází ke střetu hodnot (Filipec, 2017, 27).

Aktéři tohoto typu terorismu neusilují o svůj záměr pouze násilnou cestou, ale snaží se o propagandu prostřednictvím politického boje. Mohou využívat mládež, která se ztotožňuje s některými postoji ultrapravice. Skupiny se mohou maskovat ve sportovních oddílech, firmách, kulturních komunitách, zájmových skupinách nebo i ve složkách ozbrojených sil.

1.2.3 Levicový terorismus

Pojem krajní levice (ultralevice) označuje část politického spektra, která je charakteristická vyhraněným zdůrazňováním egalitářství. Tento atribut je většinou doplněn o akční a razantní metody prosazování zájmů. Základními variantami krajní levice jsou komunismus a anarchismus. Hlavním rozdílem mezi anarchismem a komunismem je postoj ke státu, protože anarchisté usilují o

urychlené odstranění státu, zatímco komunismus realizuje své představy uvnitř státu a strategicky využívá i prvky státní autority (Mareš, 2005, 67).

Podle Filipce (2017) je hlavním proudem komunismus, ten usiluje o naplnění myšlenek Karla Marxe a Vladimíra Iljiče Lenina a je spojován s revolučními hodnotami a snahou svrhnout kapitalistický systém.

Levicový teroristé se tedy vyhrazují vůči tržnímu hospodářství a demokratickému zařazení, násilí je ospravedlňováno revolucí a budováním nového, lepšího společenského zařazení. Bezpochyby se jedná o jednu z nejvýznamnějších motivací terorismu ve 20. století, zpravidla vyskytující se mimo území kontrolovaná Sovětským svazem. Vlna levicového terorismu tak zasáhla např. západní Evropu (zejména Německo, Francii, Belgie, Itálii, Nizozemí, Latinskou Ameriku) a některé asijské státy (Indie, Nepál a Japonsko) (Filipec, 2017, 33-34).

Levicový terorismus v Evropě páchal především malé skupiny. Jednou takovou byla například RAF – Rote Armee Fraktion (Frakce Rudé Armády). Útoky nebyly, co se počtu mrtvých týče, příliš efektivní, přesto vzbuzovaly značnou míru strachu v západní Evropě.

(...) Teroristické organizace působící v zemích jižní a západní Evropy se často stávaly nástrojem zahraniční politiky východoevropských zemí a těšily se materiální a finanční podpoře. Množství teroristických útoků v Evropě zejména v 70. a 80. letech vedlo ke zvýšení spolupráce západních zemí v boji proti terorismu a vyvolalo silnou reakci státních orgánů... (Filipec, 2017, 37).

Šance, že se levicový teroristé odhodlají k teroristickému činu je málo pravděpodobná. Vesměs se tato skupina zabývá spíše kriminální trestnou činností, nežádka kdy násilného charakteru. Těchto jevů přibývá, avšak skupiny jsou dlouhodobě monitorovány bezpečnostními složkami. Jejich pokus by tak byl s největší pravděpodobností zastaven již v zárodku.

Jak jsem již zmínil, do levicového terorismu řadíme i anarchistický terorismus. Anarchismus usiluje o rozbití ekonomické, politické a sociální hierarchie. Hlavním cílem je svržení vlády a nastolení chaosu. Útoky skupin a organizací také měli vyburcovat obyvatelstvo k revoluci.

Do levicového terorismu se také řadí environmentální terorismus, ten má za cíl ochranu životního prostředí. „Akty terorismu často připomínají spíše vandalské útoky zaměřené na zničení techniky“ Filipec (2017, 38), dále uvádí konkrétní činy a to „sypání písku do nádrže buldozerů, defekty pneumatik, žhářské útoky na zázemí dělníků, bombové útoky na sídla těžbařských společností, až po ‚tree spiking‘, zarůstání kovových předmětů do stromů za účelem zranění lesníků“ (Filipec, 2017, 38).

1.2.4 Náboženský terorismus

Náboženský terorismus je v současnosti považován za teroristickou hrozbu 21. století s největším potencionálem, v němž vystřídá etnický či ideologicky motivovaný terorismus, který dominoval 20. století. Jeho cíle však mají často úzkou spojitost s dalšími ideovými prvky a cíli, jako jsou etnické či teritoriální ambice nebo propojení s politickou ideologií... (Řehák et. al., 2008, 52).

Můžeme tak říct, že za náboženský terorismus se mohou maskovat různé motivy, není to jev samostatně se vyskytující, ale je propojen s dalšími typy terorismu.

V posledních desetiletích se stal náboženský terorismus asi celosvětově nejznámější a nejvíce strach nahánějící fenomén. V nejextrémnější formě se vyskytuje jako džihádismus – povinnost rozšiřování islámu. V České republice se takto motivovaný teroristický čin doposud nestal. Přestože počet muslimů v České republice narůstá, většinou se jedná o umírněné jedince, kteří zde chtějí vést klidný život. Dalším faktorem, díky kterému se islamistický terorismus vyhýbá ČR může být fakt, že více než polovina Čechů se nehlásí k žádnému náboženství.

V současnosti je nejdynamičtější a nejnebezpečnější formou náboženského terorismu islámský terorismus, který se projevuje v celosvětovém měřítku i v rámci regionálních konfliktů. Na islámský terorismus a obecný vývoj antisemitismu je vázána existence židovského terorismu (který je někdy řazen i mezi nacionalistický či ultrapravicový, nicméně jeho ideové kořeny je možné vnímat i z náboženského hlediska). Křesťanský terorismus se projevuje především v rámci americké ultrapravice, přičemž jeho specifickým podtypem je protipotravný terorismus. Po chemických útocích japonské sekty Óm šinkrikjó v tokijském metru v roce 1995 se velká pozornost výzkumníků terorismu soustředila na nové náboženské kultury a sekty, nicméně obdobný útok zatím žádná jiná náboženská komunita nerealizovala. Další typy náboženských terorismů (sikhský, hinduistický apod.) jsou spojeny s regionálními konflikty (Mareš, 247, 2005).

(...) Přestože počet připravovaných a (v ještě menší míře) provedených teroristických činů islámského terorismu v evropském či středoevropském prostoru nebyl velký, je závažnost hrozby nutné hodnotit v kontextu celkového nepřátelství militantních muslimů k západnímu světu a v rámci celosvětového vývoje tohoto fenoménu (Mareš, 247, 2005).

Islámský terorismus je pouze jedním z problémů souvisejících se soudobým islámem. Jeho určitá část reaguje již po několika desítkách let na sekularizaci muslimského světa a modernizační tendence obecně fanatickým prosazováním alespoň některých dogmat. To se sebou přináší potlačování lidských práv a intoleranci, která se může projevat i jinými formami než pouze terorismem. V tradičních islámských zemích i v muslimských přistěhovaleckých komunitách v západním světě

existuje potenciál pro vyhrocení náboženských konfliktů (často doplněných o etnickou či teritoriální dimenzi) (Mareš, 247, 2005).

Jelikož náboženský terorismus není pouze ten islámský, uveďme si jako další terorismus křesťanský a s ním spojené události z Afriky. Křesťanský terorismus je hojně rozšířen v konfliktních oblastech, kde dochází ke střetu náboženských hodnot v kontextu rozdělených společností. Např. od roku 2013, kdy se ve Středoafričské republice dostal k moci Michel Djotodia, se křesťanské milice Antibalaka dopouštějí masakrů muslimského obyvatelstva a jsou zaznamenány i případy kanibalismu (Dickovick, 2014, 66 in Filipec, 2017, 39). V Ugandě a Kongu operuje Boží armáda odporu, teroristická organizace usilující o vybudování teokratického státu založeného na Bibli. Za tímto účelem bylo jen v roce 2009 zmasakrováno více než 1 200 civilistů a podniknuto přes 2 000 únosů (Cline, 2013, 40 in Filipec, 2017, 39).

1.2.5 Další typy terorismu

Mezi další typy terorismu patří: monotematický, psychopatologický a kriminální. Vzhledem k tomu, že se jedná o vzácně se vyskytující jevy a nám pro nástin problematiky postačí rozdělení, které jsem uvedl výše, zmíním je pouze okrajově.

1.2.5.1 Monotematický terorismus

Jde o motivy terorismu spojené se zájmy společnosti, skupiny nebo jednotlivce. Obecně se jedná o vyhraněný boj proti určité ideologii, zájmu nebo přesvědčení např. proti homosexualitě nebo potratům.

V rámci tohoto typu terorismu dochází k hájení jednoúčelových zájmů společnosti, skupiny či jednotlivce. Často se jedná například o ochranu přírody v podobě ‚ekoterorismu‘, boj proti potratům homosexualitě apod. V monotematickém terorismu se však odráží problém jeho odlišení od širší ideologie nebo náboženství. Například terorismus proti potratům je často páchán křesťanskými radikály. Ekoterorismus můžeme brát jako odpověď na selhání kapitalistické společnosti, a tedy považovat jej za součást politického terorismu. Vymezení monotematického terorismu tak není zcela jednoduché a zdá se, že pro jeho vymezení jsou klíčové zejména dva prvky. Zaprvé, jedná se o terorismus vyzdvihující určitou, jasně ohraničenou výšeč politické ideologie nebo náboženství, přičemž vztah aktu k obecnější rovině této ideologie nebo náboženství je oslaben. Jinými slovy, jde

spíše o reálné a účelové následky než o naplňování ideologie či hodnot. Zadruhé, dominantním impulzem je přesvědčení o morálním úpadku společnosti či její nedokonalosti, přičemž akt je zasazen do kontextu a na jeho základě ospravedlněn. Např. v případě protipotrátového terorismu tak nejde primárně o naplňování mesiášských proroctví nebo eschalogii, ale o dílčí akt a jeho praktické následky (Filipec, 2017, 44).

1.2.5.2 Psychopatologický terorismus

„Pojem psychopatologický terorismus označuje terorismus, jehož dominantním cílem je psychické uspokojení pachatele či pachatelů teroristickou činností. Psychopatologické teroristy lze členit podle toho, zda je primárně motivuje:

- uspokojení z pomsty vůči širšímu publiku (např. i abstraktně pojaté společnosti), které je činem zasaženo nebo zastrašeno,
- vědomí slávy a ‚uznání‘, které svými činy mohou získat (‚hérostratovský terorismus‘),
- radost z vlastní schopnosti šířit hrůzu spojená s obdivem k vlastní osobě (‚narcistní terorismus‘),
- psychická nemoc a pocit ‚fixní ideje‘ nutící k teroristickým činům (Funke, 1977, 19 in Mareš, 2005, 361).

1.2.5.3 Kriminální terorismus

V České republice vznikalo pro kriminální organizace a jedince ideální podhoubí pro růst po roce 1989. S privatizací se objevilo mnoho nových zajímavých cílů a sfér, kde se kriminálníci mohli uplatnit, ať už se jednalo o zisk majetku nebo moci. Do kriminálního terorismu spadá nejen násilná činnost, ale i další činnosti s kriminalitou spojené – např. prodej a distribuce drog (je častým zdrojem financování), korupce.

„Hlavním motivem kriminálního terorismu je zisk a v tomto ohledu se tato forma terorismu nejvíc podobá organizovanému zločinu“ (Filipec, 2017, 47)

Dle Řeháka et. al. jsou charakteristické znaky vymezující kriminální terorismus tyto:

- primárním účelem je dosažení osobních materiálních výhod,
- postrádá motivaci na dosažení politických, ideologických či sociálních cílů,
- diskutabilnost realizovaných útoků a jejich řazení do kategorie terorismu (Řehák et. al, 2008, 55).

Ovšem odborníci na danou tematiku si kladou otázku, do jaké míry lze považovat kriminální terorismus za terorismus jako takový.

1.3 Dějiny terorismu

(...) Přestože podstata terorismu v jeho širším vymezení je stejná, způsoby provedení teroristických útoků a jejich motivace se vyvíjela, ať už svou roli sehrál technologický pokrok nebo proměna společenských poměrů, zejména pak politické prostředí s důrazem na národní identitu a vývoj různých ideologií (anarchismus, komunismus, fašismus, islamismus a podobně). Většina publikací zabývajících se dějinami terorismu volí chronologický přístup a přibližně dělí dějiny terorismu do několika následujících období: dávné formy terorismu od 1. do 18. století, následuje století 18. a 19. s důrazem na Francouzskou revoluci a ‚carský‘ respektive anarchistický terorismus v Rusku, které je vymezen zhruba koncem první světové války. Následuje terorismus fašistický a komunistický. V období studené války lze hovořit o etapě terorismu postkoloniálního souvisejícího s bojem za nezávislost, a zejména o terorismu levicovém, motivovaném komunistickou ideologií. Po ukončení studené války pak hovoříme o nové éře terorismu, ve které je zdůrazňován přelomový okamžik v podobě útoků z 11. září 2001 a globální boj proti terorismu (Filipec, 2017, 48).

Pro dějiny terorismu platí, že se o nich píše spíše z chronologického hlediska, podle letopočtu. Dále je možné je dělit podle pole působení, a to na národní, mezinárodní a globální. Podle odborníků je také možné provést dělení podle metod, které teroristé v určitém období užívali např. terorismus tradiční a nový. Užitečnějším dělením se mi jeví to, které užívá Filipec (2017). Dělení podle dostupnosti a úrovně prostředků sloužících k uskutečňování terorismu:

- **Éra primitivního terorismu:** teroristé využívají jednoduché metody, jako jsou např. únosy, vraždy, drancování a žhářské útoky; využívány jsou jednoduché zbraně jaké dýky, bodce, jed nebo oheň.
- **Éra pokročilého terorismu:** využití jednoduchých metod a zbraní, objevují se palné zbraně a využití střelného prachu a jednoduchých třaskavin.
- **Éra moderního terorismu:** využívání bomb a střelných zbraní, objevují se nové metody jako únosy letadel, terorismus a sponzorství státních aktérů, vliv médií, mezinárodní provázanost v důsledku rozvoje komunikačních technologií a letecké dopravy.
- **Éra post-moderního terorismu:** využívání informačních technologií, kyberterorismus, vznik globálních sítí a území kontrolovaných teroristy, fenomén sebevražedného terorismu a rostoucí asymetrie, užití zbraní hromadného ničení (Filipec, 2017, 50).

Je patrné, že terorismus se vyvíjí přímo úměrně s dobou. Veškeré pokroky, které se týkají ať už obrany států – jako vojenská technika, výcvik, zbraně nebo nové vynálezy, které umožňují snadnější život, se pravděpodobně někdy dostanou do nesprávných rukou a dojde tak i k modernizaci těchto negativních fenoménů. Takovému postupu dle mého názoru nelze zabránit, ať už se různé vlády snaží o vytvoření sebelepších zbraní, je otázkou času, kdy se k nim dostanou i teroristé.

„Teroristé využívají pro své operace nejrůznější typy zbraní a nástrojů násilí, přičemž se inovativně přizpůsobují i celkovým technologickým trendům“ (Wilkinson, 1993, 4-6 in Mareš, 2005, 44).

1.3.1 Éra primitivního terorismu

Éra primitivního terorismu začíná s prvními plánovanými vraždami. Někteří autoři uvádí, že počátkem byly vraždy páchané Zealoty v 1. století n. l. a někteří pro vymezení tohoto období používají první vraždy významných politiků např. zavraždění Julia Césara (44 př. n. l.). První éra tedy sahá hluboko do lidských dějin.

V oblasti Arabského poloostrova od roku 657 působily skupiny chádžirovců, kteří prosazovali přísné dodržování náboženských a morálních zásad spolu se silně rovnostářským učením, čímž se dostali do menšiny vůči muslimům... zabíjeli mnohdy i celé rodiny nesouhlasících odpůrců a podporovali vyvražďování obyvatel na územích mimo jejich správu. Mimo jiná zvěrstva prosluli i vraždami významných vůdců... (Bílková, 2002, 29 in Filipec, 2017, 51).

Daleko známější je sekta assasínů, která mezi 11. a 13. stoletím terorizovala Blízký a Střední východ. Assasíni se rozšířili na území Persie a Sýrie, kde zabíjeli místní vládcy, perfekty, chalífy, a dokonce se jim podařilo zabít i křižáckého krále Jeruzaléma Kondráda z Montferratu.... Assasíni k vraždění svých politiků nepřátel vždy používali nůž a vždy pracovali v přísné tajnosti (Laquerer, 2012, 8; Taylor, 2002, 12 in Filipec, 2017, 51).

V průběhu dějin, především v dobách romantismu, docházelo ke zkreslení popisu událostí a osob, vznikaly tak idealizované legendy jako Robin Hood, Juraj Jánošík. Na našem území můžeme uvést jako příklad husity. „Dnes by pravděpodobně málokdo označil husity za středověké teroristy... avšak v minulosti tak ze strany řady evropských vládců určitě mohli být vnímáni, byť slovo terorista ještě neexistovalo“ (Filipec, 2017, 52).

1.3.2 Éra pokročilého terorismu

Vymezení druhého období je považováno za složitější „Asi nejobtížnější je nalezení vhodného časového úseku pro vymezení éry pokročilého terorismu, a to vzhledem k rozdílnému vývoji civilizovaných společností a využívání pokročilých technologií.“ (Filipec, 2017, 52). Obecně lze říct se za začátek druhého období dá považovat vynález střelných zbraní a prvních výbušnin (dynamit).

Střelný prach byl sice objeven už v 9. století v Číně, do Evropy se však dostal až o 4 století později „objev střelného prachu měl nedozírné důsledky v oblasti vojenství a přinesl také nové možnosti středověkým teroristům“ (Filipec, 2017, 53).

O něco zásadnějším bylo vynalezení dynamitu, který dále rozšířil možnosti teroristických útoků. V nejednom případě se pomocí vrhacích třaskavin a střelných zbraní podařilo provést úspěšné útoky na státní mocnáře např. atentát na cara Alexandra II, březen 1881; zastřelení Františka Ferdinanda d'Este, červen 1914; nebo vražda Alexandra I. Karađorđeviče – krále Království Srbů, Chorvatů a Slovinců, říjen 1934. Vynález dynamitu a střelných zbraní, tak značně ovlivnil Evropské dějiny, jelikož po atentátu na Františka Ferdinanda d'Este vypukla první světová válka.

První polovina 20. století tedy proměnila terorismus několika způsoby.... Značný rozvoj střelných zbraní, výbušnin a dopravních prostředků umožnila první a posléze druhá světová válka. V meziválečném období můžeme sledovat nárůst státního terorismu do bizarních rozměrů, a to zejména v případě nacistického Německa a Sovětského svazu (Filipec, 2017, 57).

1.3.3 Éra moderního terorismu

„V éře moderního terorismu, která odpovídá zhruba druhé polovině 20. století, a je tedy úzce spojena s probíhající studenou válkou, dochází k dalšímu rozvoji terorismu. Moderní terorismus tedy přichází s koncem druhé světové války.“ (Filipec, 2017, 57).

Někteří odborníci si dokonce pokládají otázku, jestli se dá považovat shození jaderné bomby na města Hirošimu a Nagasaki za teroristický čin, neboť naplňují skutkovou podstatu definice terorismu. „Svržení bomb je možné považovat za bezprecedentní násilí spáchané s politickým cílem, za účelem nahnání strachu japonské populaci“ (Merari, 2007, 15 in Filipec, 2017, 57). Filipec (2017) uvádí proti zařazení těchto činů mezi terorismus argument, že „bombardování měst probíhalo v rámci vojenské kampaně“ a že „pokud bychom připustili, že se jedná o teroristický čin ze strany vlády USA, pak by byl terorismem každý vojenský útok“, také prý „nelze útoky na obě města

vytrhnout z kontextu války.“

Je tedy nad míru těžké tento útok správně zařadit, či definovat jeho pravou podstatu. Většina obětí byli civilisté. Útok si vyžádal přes 200 000 obětí a dodnes se jedná o jediné použití atomových zbraní ve válečné historii. Jejich použití přineslo ukončení druhé světové války. Ovšem položme si otázku, zda by pro demonstraci síly nepostačily vojenské objekty. Nejspíš i právě po těchto událostech z roku 1945 byla do Ženevských úmluv v roce 1949 přidána Čtvrtá Ženevská úmluva, která se zaměřuje na ochranu civilního obyvatelstva ve válečných konfliktech.

Ve druhé světové válce se také začaly často objevovat sebevražedné útoky. Ty se konaly především z japonské strany a byly známy pod názvem kamikaze, což v překladu znamená „božský vítr“. Dá se hovořit o jejich velké úspěšnosti. „Při 2 800 útoků se podařilo potopit 34 lodí, 368 lodí poškodit a zabít téměř pět tisíc Američanů“ (Dzikansky, Kleiman a Slater, 2012, 26 in Filipec, 2017, 58). Sebevražednými útoky se na konci války nechali inspirovat i nacisté, kteří vytvořili speciální sebevražedné letky s názvem Leonidas.

Efektivita využívání sebevrahů při útocích je dána možností útočníka reagovat na nepředvídané změny prostředí, ve kterém útok probíhá. Navíc sebevražedný útočník nemusí brát ohled na své zdraví a svou bezpečnost a může se plně soustředit na vykonání svěřeného úkolu. Tím se zvyšuje zákeřnost útoku (Filipec, 2017, 58).

Válka také v mnoha oblastech setřela rozdíly mezi muži a ženami. Mnoho žen bojovalo na obou stranách válečných front a po válce můžeme sledovat i nárůst žen v teroristických skupinách. Dokonce došlo i ke spojení fenoménu sebevražedného terorismu a terorismu ženského. První sebevražedné útoky provedené ženami, které s auty naloženými trhavinami najely do izraelských vojáků, proběhly v jižním Libanonu v březnu 1985 (Forst, 2008, 63 in Filipec, 2017, 58).

Dominantním trendem v období moderního terorismu byl nárůst politicky motivovaného terorismu v důsledku studené války a etnicko-separatistického terorismu v některých zemích (v Evropě zejména Velká Británie, Španělsko a Francie). V Evropě i USA se vyskytla řada teroristických organizací šířících levicovou ideologii, která v některých případech pronikala do národněosvobozeneckých bojů v Latinské Americe nebo palestinsko-izraelského konfliktu.... V období moderního terorismu se tedy můžeme hojně setkávat s terorismem mezinárodním, který využívá dopravních prostředků a výtvarků moderní doby, včetně médií. (Filipec, 2017, 59).

V éře moderního terorismu tedy teroristé začínají více využívat vynálezů dopravních prostředků. Častější se stávají únosy letadel, útoky na vlaky, sebevražedné útoky auty naloženými trhavinou. Do teroristických organizací se začíná přidávat i něžné pohlaví, díky médiím se začíná více hovořit o mezinárodním terorismu, stoupá veřejný zájem o studium terorismu a zároveň vznikají nové

instituce zaměřené na boj proti terorismu.

1.3.4 Éra postmoderního terorismu

Podle Filipce (2017) mohou posloužit jako mezník začátku éry postmoderního terorismu dvě události. Tou první může být již zmíněný sarinový útok v tokijském metru v roce 1995, kdy vůbec poprvé došlo k užití nervově paralytické látky pro účely terorismu. Navíc, jednalo se o látku nikoliv odcizenou z arzenálu některého ze států vlastních chemické zbraně, ale látku vyrobenou teroristicky. Byť počet mrtvých nebyl příliš velký a z důvodu špatně zvoleného způsobu rozptýlu sarinu lze útok hodnotit jako nevydařený, teroristé demonstrovali, že jsou schopni zvládnout technologii výroby komplikované látky. Pokud tuto událost nelze považovat za začátek nové éry, tak alespoň určitým způsobem předznamenala vysoký stupeň inovace teroristických prostředků a metod (Filipec, 2017, 64).

Jako příhodnější mezník lze považovat teroristické útoky z 11. září, a to hned ze čtyř důvodů. Zaprvé, teroristé dokázali provést vysoce koordinovanou akci, která vyžadovala vysokou míru specializace zúčastněných. Zadruhé, jejich akce vedla k vysokému počtu mrtvých a rozsáhlým ekonomickým ztrátám. Zatřetí, byly použity civilní prostředky s účinností přesahující řadu vojenských prostředků. Začtvrté, dopad byl umocněn rolí médií, kdy média tak rozsáhlý teroristický útok vysílala živě v přímém přenosu. Je však možné vyzdvihnout také globální rozměr útoku; při jednom útoku zahynuli lidé 44 národností z pěti kontinentů (Eichler, 2004, 24 in Filipec, 2017, 64-65).

Brzy po 11. září 2001 následovaly další útoky, ať již se jednalo o útoky přímo organizované Al-Kajdou nebo útoky Al-Kajdou inspirované. Dne 12. října 2002 vybuchly na Bali bomby vyrobené z chlorečnanu draselného, které zabily přes 200 lidí. K útoku se přihlásila Džamá islámíja (Muslimské společenství), organizace napojená na síť Al-Kajda, která neváhala pokračovat v dalších útocích, ať již se jednalo o bombový útok na hotel Marriott v Jakartě, útok na australskou ambasádu nebo druhý útok na Bali v roce 2005 (Beitinger-Lee, 2009, 209 in Filipec, 2017, 65). Filipec (2017, 65) dodává, že „Evropu daleko více zasáhly bombové útoky z 11. března 2004 v Madridu, kde zahynulo 191 lidí“, které vykonala marocká odnož Al-Kajdy.

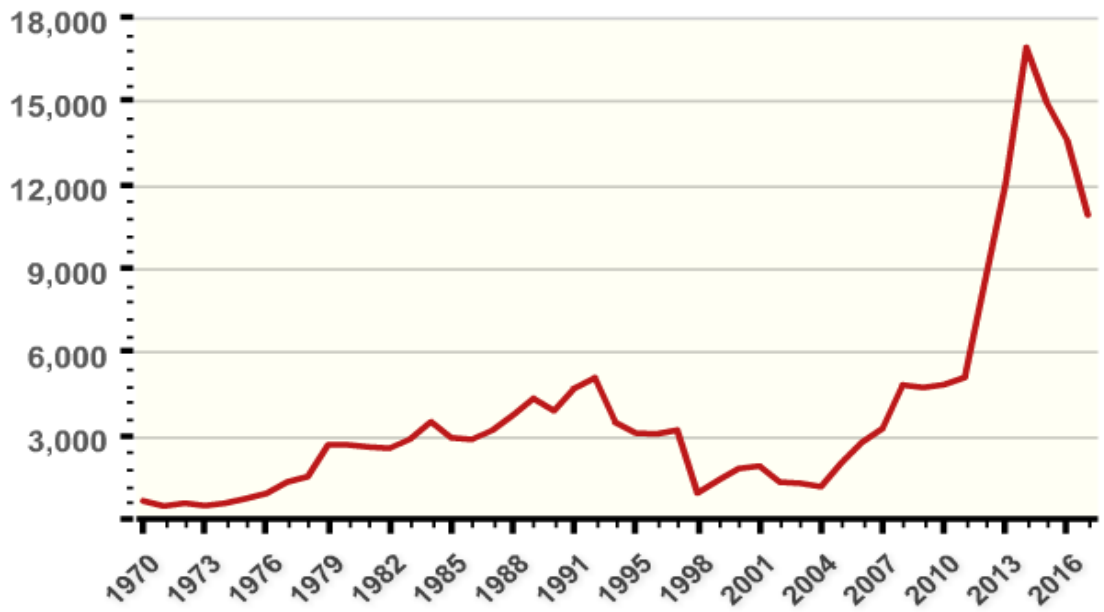
V roce 2005 provedli tři rodilí Britové, a jeden Jamajčan, útok na Londýn, jednalo se o sebevražedné útoky v dopravních prostředcích. Zraněno byl víc než 700 osob a 56 jich útok nepřezilo. Bomby byly vyrobeny z peroxidů acetonu. Využívání podomácku vyrobených výbušných zařízení tak v tomto období roste. *Sebevražedné útoky tak poprvé vyvolaly debatu ohledně neúspěšnosti integrace cizinců a jejím možném spojení s terorismem. Špatná integrace skupin*

obyvatel do většinové společnosti se stala dvousečnou zbraní radikalismu. Tyto neintegrované skupiny, často v důsledku frustrace pramenící z diskriminace, tvoří vhodné prostředí pro radikalizaci teroristů, jako byli strůjci londýnských, ale také pařížských nebo belgických útoků. Na druhou stranu přistěhovalectví a izolace těchto skupin podporují vznik xenofobie a vedou radikalizaci větší části obyvatel, která vytváří vhodné podmínky pro pravicový terorismus a teroristy, jako byl Anders Breivik (Filipec, 2017, 66).

Začátek éry postmoderního terorismu je ve znamení Al-Kajdy, proti které zasáhla koalice pod vedením USA. Globální válka proti terorismu (Global War on Terrorism) byla zahájena v září 2001 za účelem eliminace teroristických hrozeb. Pod hlavičkou války proběhly také dvě invaze: invaze pod vedením NATO do Afghánistánu, probíhající v letech 2001 až 2014, a invaze do Iráku, která se kryje s iráckou válkou v letech 2003 až 2011. Nemůžeme však říct, že přítomnost USA je omezena jenom na tyto dvě země.... V neposlední řadě je nutno zmínit také zapojení do mezinárodní kampaně proti organizaci Islámský stát, která v důsledku rozsáhlého povstání uspěla v získání kontroly nad značným územím Iráku, Sýrie a částečně Egypta a Libye (Filipec, 2017, 66).

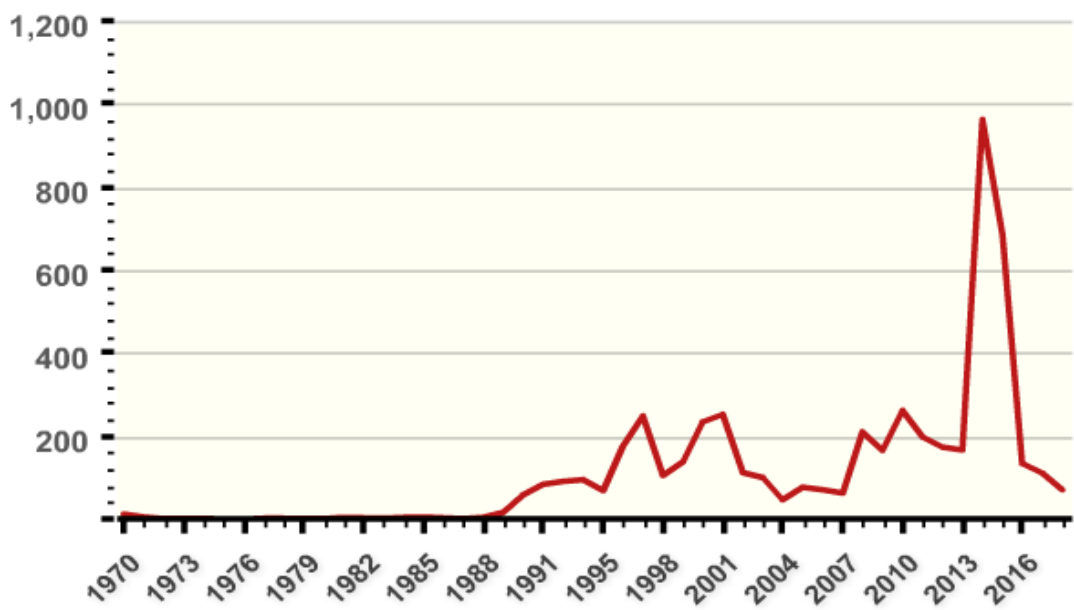
V éře postmoderního terorismu tak můžeme mluvit o větší efektivitě teroristických útoků. To je způsobeno výrobou domácích výbušnin a schopnosti zasažení daleko citlivějších cílů, v centrech vyspělých států nebo turisticky atraktivních států, a lepší organizací skupin. To dokládají i teroristické útoky na Srí Lance, kdy 21. dubna 2019 zemřelo po sérii explozí v tamních kostelech a hotelech 253 lidí a dalších 500 bylo zraněno.

Na následujících grafech se můžeme podívat na počty teroristických útoků – celosvětově (obrázek č. 1), ve východní Evropě (obrázek č. 2) a v západní Evropě (obrázek č. 3). Na prvním grafu vidíme velký nárůst útoků v období 2012 až 2016. Dle mého názoru je tento nárůst spojen se vznikem Islámského státu na Blízkém východě.

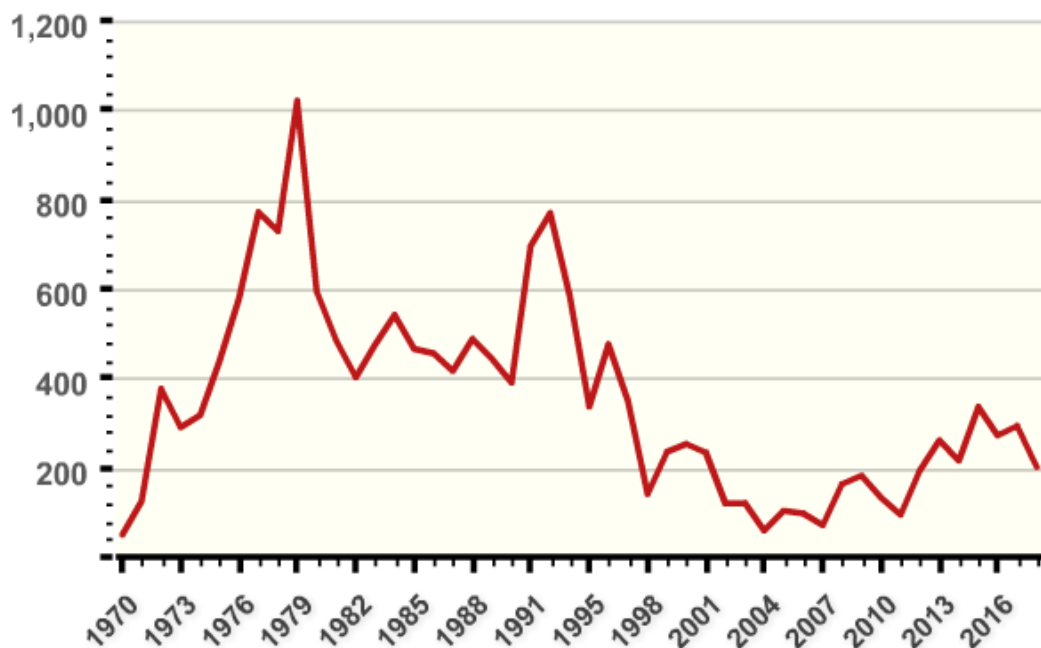
(zdroj Global Terrorism Database, 2019)

počet útoků ve světě (obrázek č. 1)

(zdroj Global Terrorism Database, 2019)

počet útoků ve Východní Evropě (obrázek č. 2)

(zdroj Global Terrorism Database, 2019)

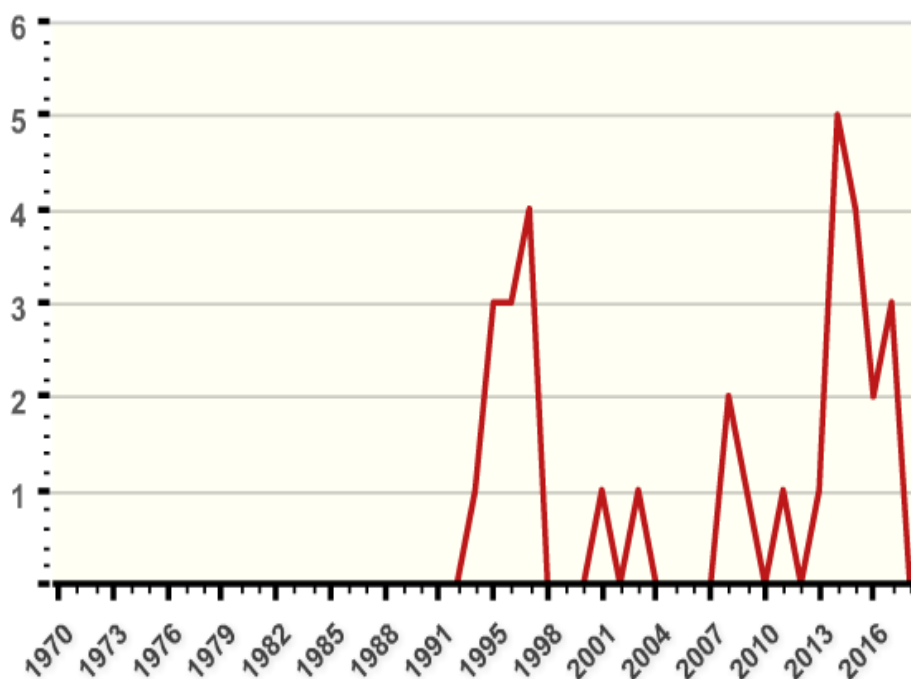
počet útoků v Západní Evropě (obrázek č. 3)

1.4 Terorismus v ČR

Česká republika patří dlouhodobě k poměrně bezpečným zemím, což vyplývá i z její příznivé geografické polohy uprostřed demokratické Evropy, ale také z poměrně homogenní společnosti, která není výrazněji nábožensky, politicky nebo etnicky rozdělena. Na druhou stranu Česká republika se aktivně účastní vojenských misí v zahraničí a její členství NATO může přitáhnout pozornost zahraničních radikálů. A přestože terorismus v ČR nedosahuje intenzity útoků, kterých jsme byli svědky v jiných evropských městech, bylo by mylné se domnívat, že ČR je z teroristických aktivit zcela vyloučena... (Filipec, 2017, 73).

Toto tvrzení podporuje i graf Global Terrorism Database (obrázek č. 4), kde vidíme, že maximální počet teroristických činů připadá na rok 2015 s celkovým počtem 5. Většinou se nejedná o činy nějak hrůzného charakteru, ovšem ospravedlnit je nelze. Poslední teroristický čin zaevidovaný v této databázi je žhářství, přesněji zapálení Kostela Božího Těla v Gutech. Podle posledních zpráv Policie ČR se nejednalo o teroristický čin, ale obecné ohrožení. Teroristických útoků v ČR je tedy ještě o něco méně. Jako takový se dá kategorizovat čin Jaromíra Baldy, který pokácel na koleje před jedoucí vlak stromy. Na místě činu zanechal nápis „Alláhu Akbar!“, aby zmátl vyšetřovatele. Motivem jeho

útoku bylo vyvolat vlnu nenávisti vůči přistěhovalcům.

(zdroj Global Terrorism Database)

počet teroristických útoků v ČR (obrázek č. 4)

1.4.1 Protiteroristická politika v rámci EU

Česká republika považuje unijní aktivity v rámci boje proti terorismu za klíčové. Oproti jiným členským státům má však omezené zkušenosti jak v oblasti radikalizace, tak i se zahraničními bojovníky.

ČR se aktivně podílí na různých platformách a pracovních skupinách (např. Síť pro zvyšování povědomí o radikalizaci, pracovní skupina DUMAS, podpůrně orientovaná horizontální cílová skupina Focal Point Travellers, Internetové fórum EU, Poradní tým pro strategickou komunikaci ohledně Sýrie (SSCAT), Protiteroristická iniciativa pro západní Balkán (WBCTi)) a implementuje unijní nástroje za účelem posílení národních kapacit v boji proti terorismu.

Obecně ČR podporuje intenzivnější spolupráci a výměnu informací mezi bezpečnostními službami ČS, a to jak na úrovni EU, tak i v rámci jiných platforem. V současné době probíhá implementace směrnice PNR do vnitrostátního práva (stanovená lhůta implementace je květen 2018) a je posuzována nutnost další úpravy trestního zákoníku z hlediska nově přijaté směrnice o terorismu, k

jehož novelizaci již v souvislosti s bojem proti terorismu došlo počátkem roku 2017 (na základě doporučení Finančního akčního výboru a Moneyvalu).

V roce 2016 zavedla ČR systém stupňů ohrožení terorismem. Bezprostředně po teroristických útocích v Bruselu počátkem roku 2016 byl v ČR vyhlášen první stupeň ohrožení terorismem, který i nadále trvá. Vyhodnocování teroristické hrozby pro ČR je prováděno v rámci pravidelných setkání Společné zpravodajské skupiny.

(EU a mezinárodní problematika terorismu – Terorismus a měkké cíle. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 18.10.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/eu-a-mezinarodni-problematika-terorismu.aspx>)

Stupně ohrožení jsou čtyři. Je to nulový stav, první stupeň, druhý stupeň a třetí stupeň. Tyto stupně vyhláší vláda České republiky a jejich znějí takto:

- **Nulový stav** je dle schváleného systému situace, při níž není známa žádná konkrétní, ani obecná hrozba teroristického či obdobného útoku na území ČR. Vzhledem k obecné bezpečnostní situaci ve světě, zejména Evropě, a příslušnosti České republiky k euroatlantickým strukturám je tento stav zcela ideální, a tedy v dohledné době obtížně dosažitelný, neboť nulové riziko ohrožení terorismem v současné době již ve většině zemí světa neexistuje. Při tomto teoretickém stavu by nebyla vydávána žádná zvláštní doporučení nebo varování ve vztahu k veřejnosti, ani by nebyla přijímána žádná protiteroristická opatření bezpečnostních složek. Tento stav se samostatně nevyhláší.
- **První stupeň** ohrožení terorismem upozorňuje na existenci obecného ohrožení terorismem, vyplývající ze situace v zahraničí a z příslušnosti České republiky k euroatlantickým strukturám i z mezinárodních aktivit České republiky, zároveň ale není známa konkrétní hrozba teroristických aktivit na území ČR. Při tomto stavu je třeba dbát obecné všímavosti. Za této situace platí některá již dlouhodobě vytipovaná zvýšená bezpečnostní opatření v rozsahu, v jakém rozhodne vláda. Z tohoto pohledu je tedy o dlouhodobě standardní stav nejnižšího, nikoliv však nulového, ohrožení terorismem.
- **Druhý stupeň** ohrožení terorismem upozorňuje na existenci zvýšené pravděpodobnosti ohrožení terorismem, přičemž bližší okolnosti hrozby, včetně přesnějšího načasování, nelze předpovědět. Vyhláší se v návaznosti na předchozí události, či v návaznosti na informace o hrozbě projevu

terorismu.

- **Třetí stupeň** ohrožení terorismem zavádí vysoký stupeň bdělosti a pohotovosti, kdy je teroristický útok na český cíl (v na českém území či v zahraničí) očekáván s vysokou pravděpodobností nebo již proběhl a je třeba přijmout opatření k zamezení pokračování či opakování útoku a minimalizovat následné škody.

(Stupně ohrožení terorismem – Terorismus a měkké cíle. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 18.10.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>)

Protiteroristické úsilí České republiky jde ruku v ruce s úsilím na úrovni Evropské unie a NATO. Přitom využívá i klíčové unijní dokumenty, jako Evropská protiteroristická strategie a s ní spojený Akční plán Evropské unie pro boj s terorismem, Sankční seznamy EU vytvářené v souvislosti se sankcemi proti financování terorismu, Strategie boje proti radikalizaci a rekrutování a Akční plán Evropské unie pro boj s radikalizací a rekrutováním, Akční plán na posílení bezpečnosti výbušnin, Akční plán k tématu chemických, biologických, radiologických látek a nukleárních materiálů, pravidelná půlroční zpráva protiteroristického koordinátora Evropské unie aj.

(dokument Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013, str. 4, Dokumenty – Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 25.10.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>)

1.4.2 Protiteroristická politika ČR

Česká republika, stejně jako řada jiných států světa, věnuje zvýšenou pozornost prevenci teroristických útoků na místech s vysokou koncentrací obyvatelstva (např. nákupní centra, místa sportovních utkání, významné dopravní uzly). Dalšími vysoce zranitelnými místy mohou být prvky kritické infrastruktury (např. zdroje pitné vody, elektrárny, přenosové soustavy). Efektivní kroky v této oblasti se neobejdou bez úzké spolupráce s řadou soukromých subjektů.

(dokument Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013, str. 17, Dokumenty – Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 25.10.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>)

Obranu České republiky proti terorismu nalezneme podrobně popsanou v dokumentu Strategie České republiky pro boj proti terorismu. Vydává jej Ministerstvo vnitra – odbor bezpečnostní politiky. Dokument je platný od roku 2013 a jsou zde popsána *opatření, zaměřená na minimalizaci rizik a dopadů potenciálních teroristických útoků na území české republiky a proti zájmům české republiky v zahraničí*. Hned v úvodu se dočteme, že boj proti terorismu je naší trvalou prioritou. Následují základní principy boje proti terorismu. Jsou zde shrnuty v bodech takto:

- Soulad boje s terorismem s Bezpečnostní strategií ČR a dalšími klíčovými dokumenty,
- respektování principů demokracie a ochrany lidských práv,
- spolupráce a sdílení informací mezi zainteresovanými institucemi,
- prohlubování zapojení České republiky do mezinárodních aktivit (neznamená to však přenášet aktivity, které jsme schopni řešit na národní a lokální úrovni),
- budování a prohlubování důvěry mezi stejně smýšlejícími zahraničními partnery,
- prověřování (cvičení) schopností čelit hrozbě terorismu,
- vzdělávání,
- aktivní přístup při prevenci hrozeb,
- informování veřejnosti v účelném a přiměřeném rozsahu,
- maximální pomoc, podpora a ochrana subjektům, které poskytnou informace o připravovaných teroristických akcích.

(dokument Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013, str. 11, Dokumenty – Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 25.10.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>)

Dokument popisuje pět oblastí, ve kterých je důležité působit. A to:

- Oblast č. 1: zlepšení komunikace a spolupráce mezi subjekty, zapojenými do boje proti terorismu a zkvalitňování podmínek pro výkon jejich činnosti,
- oblast č. 2: ochrana obyvatelstva, kritické infrastruktury a jiných cílů, potenciálně zranitelných teroristickým útokem,
- oblast č. 3: bezpečnostní výzkum, vzdělávání a informování veřejnosti ve vztahu ke konkrétním aspektům boje proti terorismu,
- oblast č. 4: prevence radikalizace ve společnosti a boj proti rekrutování do teroristických struktur,
- oblast č. 5: legislativní a mezinárodně-smluvní otázky.

(dokument Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013, str. 1, Dokumenty – Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 25.10.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>)

1.4.2.1 Bezpečnostní složky ČR v boji proti terorismu

Zpravodajské služby a policejní složky zauímají v bezpečnostním systému České republiky odlišné postavení. Zatímco úkolem zpravodajských služeb je působit preventivně tím, že shromažďují a analyzují v předstihu potřebné informace, Policie České republiky plní především funkci orgánu, který přímo realizuje potřebná opatření a objasňuje a odhaluje trestnou činnost. Tento zásadní rozdíl se projevuje i v odlišných metodách práce a zákonných oprávněních. Zpravodajské služby, na rozdíl od Policie ČR, nedisponují výkonnými pravomocemi, což plně platí i v oblasti boje proti terorismu.

(dokument Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013, str. 14, Dokumenty – Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 25.10.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>)

Zpravodajské služby České republiky jsou – Úřad pro zahraniční styky a informace (ÚSZI), Bezpečnostní informační služba (BIS) a Vojenské zpravodajství (VZ).

ÚSZI je civilní rozvědka, zpravodajská služba, jež zabezpečuje informace ze zahraničí důležité pro bezpečnost a ochranu zahraničněpolitických a ekonomických zájmů.

BIS je civilní kontrarozvědka, zpravodajská instituce působící uvnitř České republiky. Získává a vyhodnocuje informace důležité pro bezpečnost, ochranu ústavního zřízení a významné ekonomické zájmy republiky. Oblasti, kterými se BIS zabývá, vymezuje zákon. Zjištěné poznatky předává kontrarozvědka vládě a prezidentovi republiky. BIS mimo jiné sleduje záměry a činnosti namířené proti demokratickým základům, svrchovanosti a územní celistvosti ČR, získává a vyhodnocuje informace o cizích zpravodajských službách nebo o aktivitách, jejichž důsledky mohou ohrozit bezpečnost nebo významné ekonomické zájmy státu. Rovněž zabezpečuje informace týkající se organizovaného zločinu a terorismu.

VZ je jednotnou ozbrojenou zpravodajskou službou ČR integrující rozvědnou i kontrarozvědnou činnost. Jeho základním úkolem je získávat, shromažďovat a vyhodnocovat informace, které jsou

klíčové pro zajištění obrany ČR. VZ je součástí ministerstva obrany. Vojenské zpravodajství se vnitřně člení na Vojenskou zpravodajskou službu (rozvědka, získává informace z ciziny) a Vojenské obranné zpravodajství (kontrarozvědka, která pracuje uvnitř ČR)

(Tajné služby v Česku: kdo je kontroluje a kdo odvolává jejich vedení? | iROZHLAS – spolehlivé zprávy. iROZHLAS – spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [cit. 26.10.2019]. Dostupné z: <https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tajne-sluzby-bis-urad-pro-zahranicni-styky-a-informace-sasek-metnar-vojenske-1805171241-dp>)

Policie ČR vytvořila pro boj s terorismem a mezinárodním zločinem Národní kontaktní bod pro terorismus (NKBT). Specializované centrální komunikační, informační a analytické pracoviště Policie České republiky. Toto pracoviště se zabývá sběrem, vyhodnocováním, analýzou a zpracováním informací, zjištěných Policií České republiky, o teroristech a osobách důvodně podezřelých z napojení na teroristické organizace. NKBT je propojeno se všemi útvary Policie České republiky a spolupracuje s ostatními bezpečnostními orgány u nás i v zahraničí. Pro potřeby odborné veřejnosti vytváří NKBT metodiky předcházení, odhalování a vyšetřování teroristické trestné činnosti a zpracovává situační a poziční dokumenty za svěřenou problematiku.

Na podkladě takto získaných informací NKBT monitoruje a vyhodnocuje hrozby plynoucí z terorismu vůči zájmům České republiky a podílí se při jejich předcházení a případném odstraňování. Jeho hlavním přínosem je efektivní, koordinované a včasné zpracování dat o terorismu uvnitř policie, stejně jako možnost občanů České republiky obracet se s případnými podněty přímo na specializovaný útvar.

Hlavní cíle a úkoly NKBT:

- Shromažďovat a vyhodnocovat informace se vztahem k terorismu;
- Předcházet a případně odstraňovat škodlivé následky teroristické trestné činnosti;
- Působit pro naše domácí i zahraniční partnery jako centrální kontaktní bod v otázkách vzájemné spolupráce;
- Být důvěryhodným a diskrétním kontaktním bodem pro občany České republiky a umožnit jim spolupodílet se na prosazování práva a bezpečnosti;
- Monitorovat a vyhodnocovat hrozby plynoucí z terorismu.

(Národní kontaktní bod pro terorismus – Policie České republiky. Úvodní strana – Policie České republiky [online]. Copyright © 2019 Policie ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 26.10.2019]. Dostupné z: <https://www.policie.cz/clanek/kopie-terorismus.aspx?q=Y2hudW09Mw%3d%3d>)

Klíčovou platformou, připravenou na odstraňování následků možných teroristických útoků, ale i přírodních katastrof nebo průmyslových havárií, je **integrováný záchranný systém (IZS)** (dokument Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013, str. 15, Dokumenty –

Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 25.10.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>)

Velmi významnou roli při řešení následků mimořádných událostí sehrávají vedle základních složek IZS rovněž ostatní složky IZS a jiné subjekty např. Český červený kříž, humanitární organizace apod. Je více než žádoucí prohlubovat spolupráci mezi IZS a těmito subjekty.

(dokument Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013, str. 15, Dokumenty – Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 25.10.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>)

V souvislosti s potenciálním řešením následků teroristických útoků je důležitá připravenost pracovníků, kteří jsou odpovědní za identifikaci ostatků obětí - tzv. Disaster Victim Identification (DVI). Jedná se o náročnou odbornou činnost, při které experti různých oborů zjišťují a porovnávají data osobního a zdravotnického charakteru s cílem určit identitu zemřelých obětí. Rychlá a správná identifikace obětí má jak zdravotní a právní, tak i etický smysl. V této souvislosti je třeba zmínit DVI tým České republiky, který vznikl na půdě Kriministického ústavu Praha a je tvořen i experty z dalších organizací.

(dokument Strategie České republiky pro boj proti terorismu od r. 2013, str. 17, Dokumenty – Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 25.10.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>)

2. Cíle

Hlavním cílem práce je zjistit, zdali se občané ČR cítí ve své zemi bezpečně z hlediska možné hrozby terorismu. Dílčími cíli je zjistit spojitost mezi případnou obavou občanů z terorismu a jejich věkem, pohlavím, dosaženým vzděláním, místem bydliště a rodičovstvím. K naplnění těchto cílů byl použit dotazník – viz příloha.

Dále může práce v případě zájmu posloužit jako zdroj informací pro veřejnost, o historickém vývoji terorismu, o jeho dělení a o protiteroristické politice České republiky a Evropské unie. Výsledky dotazníků také mohou být zajímavé pro porovnání s vlastním pohledem na danou problematiku.

3. Metodika

3.1 Výzkumný soubor

Jedná se o výzkum zahrnující všechny občany ČR ve věku 15 až 64 let, cílový soubor tedy činí 6 010 337 objektů (součet počtu žáků středních škol, vysokých škol, vyšších odborných škol a zaměstnaných a nezaměstnaných). Základní soubor se neliší. Výběrový soubor je 113 objektů. Z toho 54 získaných prostřednictvím dostupného výběru a 59 výběrem náhodným.

4.2 Sběr a zpracování dat

Sběr dat probíhal od 1. do 21. května 2019. Část dat byla získána formou online ankety, kdy jsem vypracovanou anketu sdílel na sociálních sítích, tu vyplnilo 59 respondentů. Druhou část jsem získal díky známým a rodině. Na gymnáziu Hejčín-Olomouc, Magistrátu města Olomouce a ve firmě MOPOS. Zde probíhal sběr dat pomocí tištěného anketového šetření. Nepředpokládal jsem, že by se online ankety zúčastnili lidé s věkem vyšším 40 let. Na zpracování dat mi posloužila stránka, kde jsem měl založenou online anketu (www.surveymonkey.com). Pro vyhodnocení otevřených otázek jsem zvolil metodu vytváření trsů, kdy jsem uspořádal data do skupin podle jejich podobnosti. Z některých odpovědí na otázku č. 7 nelze vyčíst o jakou konkrétní událost se jedná. Tyto odpovědi jsem zařadil jako "ostatní". U 9. otázky respondenti vybírali více zemí najednou, tudíž je více odpovědí než respondentů, stejně je tomu tak u 10. otázky.

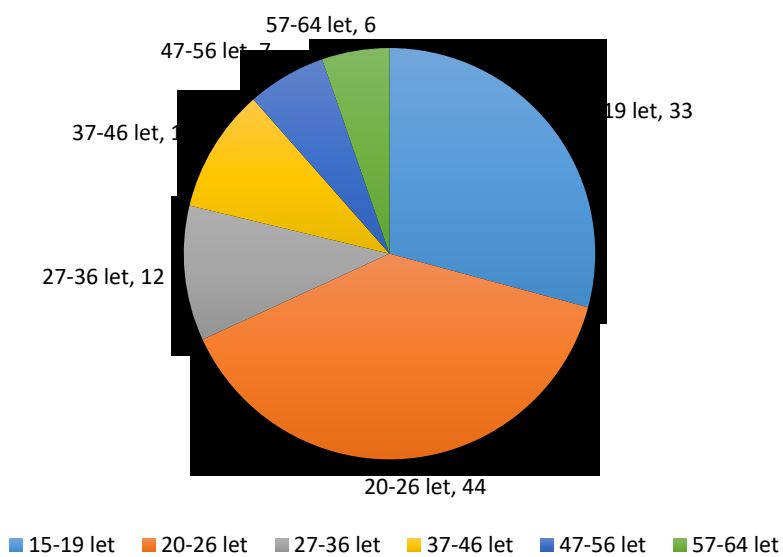
4.3 Strategie výzkumu

Výzkum jsem prováděl sám. Pomoc mi poskytl vedoucí bakalářské práce Ing. Zdeněk Melichařík, při výběru a formulaci otázek do ankety. Oblastí výzkumu jsou sociální vědy v oblasti bezpečnosti. Jedná se o výzkum krátkodobý a jednorázový. Cílem je zjistit, zda se občané ČR obávají možné hrozby terorismu a zda se v tomto ohledu cítí v zemi bezpečně. Anketa začíná základními otázkami zjišťující 1. - 6. (viz příloha). Další řada otázek se vztahuje na terorismus ve vztahu k respondentovi 7. – 13. (viz příloha). Respondenti zůstali v anonymitě tím, že neuváděli své jméno, ani dotazník nepodepisovali. Souhlas s výzkumem u dotazníků předaných osobně byl ústní, plnění dotazníků internetových bylo dobrovolné.

5. Výsledky

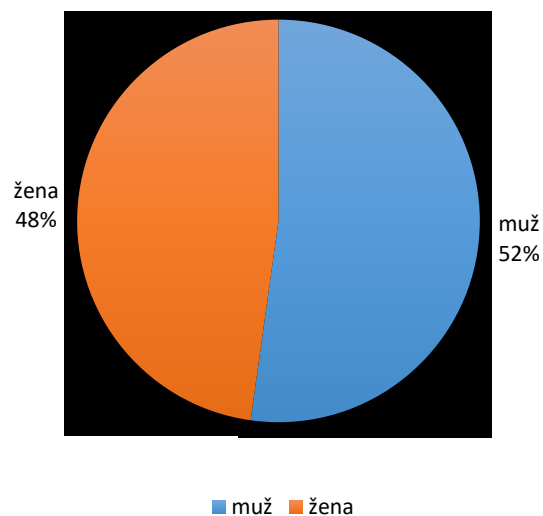
1. Jaký je Váš věk?

odpovědí:		podíl:
• 15-19 let	33	29,20%
• 20-26 let	44	38,84%
• 27-36 let	12	10,62%
• 37-46 let	11	9,73%
• 47-56 let	7	6,20%
• 57-64 let	6	5,31%

2. Jaké je Vaše pohlaví?

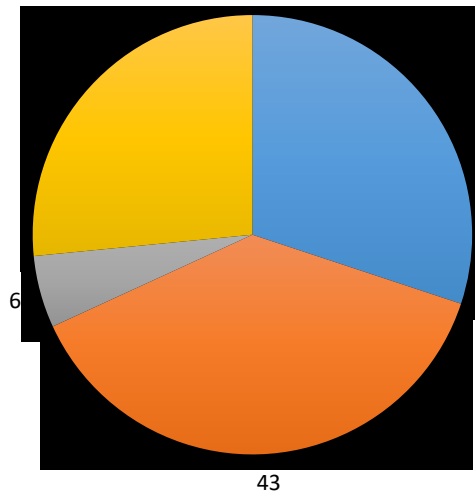
odpovědí:		podíl:
• muž	59	52,2%
• žena	54	47,8%

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

odpovědí:

		podíl:
• základní	34	30,1%
• středoškolské	43	38,1%
• vyšší odborné	6	5,3%
• vysokoškolské	30	26,5%

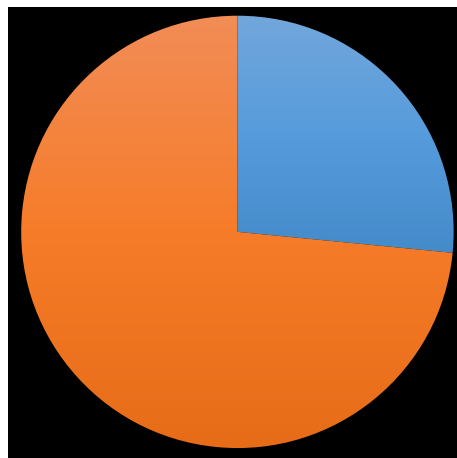

■ základní ■ středoškolské ■ vyšší odborné ■ vysokoškolské

4. Máte děti?

odpovědí:

		podíl:
• ano	30	26,5%
• ne	83	73,5%

■ ano ■ ne

5. Bydlíte ve vesnici nebo ve městě?

odpovědí:

- vesnice
- město

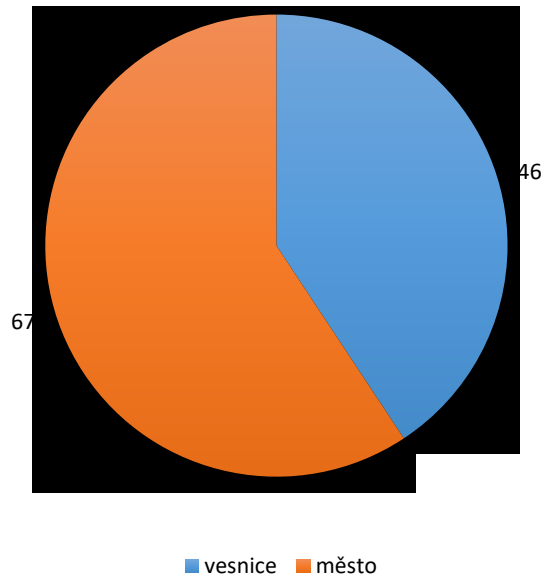
46

67

podíl:

40,7%

59,3%

6. Nachází se poblíž Vašeho bydliště místo s větší kumulací lidí (nádraží, sportovní hala, nákupní centrum apod.)?

odpovědí:

- ano
- ne

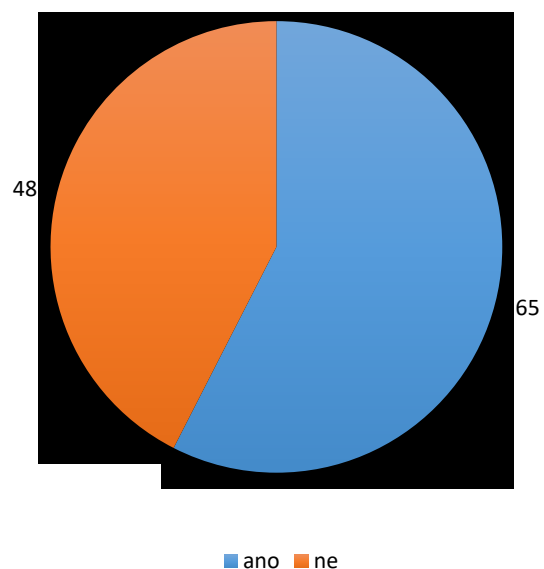
65

48

podíl:

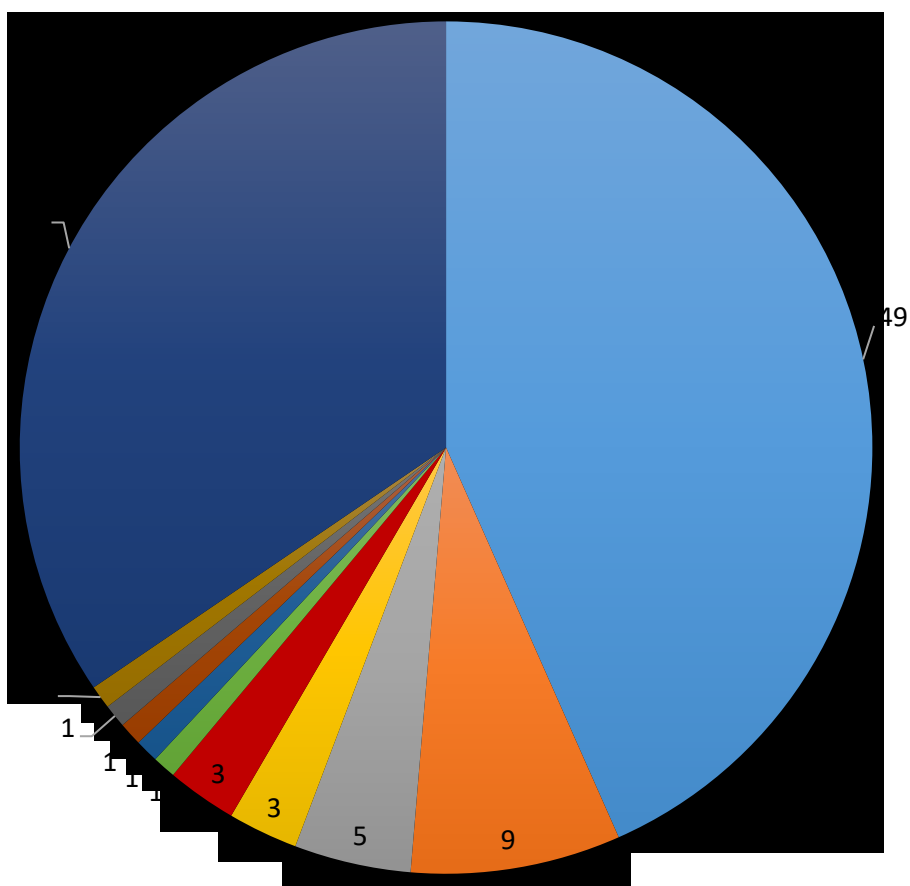
57,5%

42,5%

7. Jaká událost se Vám vybaví jako první při zmínce o terorismu?

- útok na Světová obchodní centra, 11. září 2001, New York
zmíněno 49x. Respondenti odpovídali - "11. září 2001; 9/11; dvojčata; pád dvojčat; New York 2001; teroristický útok v new yorku; 11. září; 11. Zari; útok na dvojčata"
- teroristické útoky na Srí Lance, 21. dubna 2019
zmíněno 9x. Respondenti odpovídali - "Srí Lanka 2019; teroristické útoky na Srí Lance; Srí Lanka"
- série teroristických útoků v Paříži, listopad 2015 (Útoky u stadionu Stade de France, Rue Bichat a Rue Alibert, Rue de la Fontaine-au-Roi, Rue de Charonne, Boulevard Voltaire, Masakr v koncertní hale Bataclan)
zmíněno 5x. Respondenti odpovídali - "Bataclan; teroristické útoky v Novembri 2015; útok na koncertní sál ve Francii 2015; útok na koncertě v Bataclanu"
- sebevražedný bombový útok v Manchester Areně (koncert Ariany Grande)
zmíněno 3x. Respondenti odpovídali – koncert Ariany Grande; bomba na koncertě Ariany Grande; útok na koncert Ariany Grande
- útok na mešity v Christchurchi, 15. března 2019
zmíněno 3x. Respondenti odpovídali - "Christchurch; Nový Zéland; teroristický útok na Novém Zélandu"
- bombový útok na Bostonský maraton, 15. dubna 2013
zmíněno 1x - "Boston maraton"
- útok na redakci časopisu Charlie Hebdo, 7. ledna 2013
zmíněno 1x - "útok na redakci časopisu charlie hebdo"
- teroristické útoky na vlaky na Mladoboleslavsku, 2017
zmíněno 1x - "Jaromír Balda r. 2017 na Mladoboleslavsku"
- teroristický útok v Nice, 14. červenec 2016
zmíněno 1x - "jak ve Francii najížděl nákladák do lidí"
- bombové útoky na madridské vlaky, 11. března 2004
zmíněno 1x - "Madrid 2004"
- ostatní
zmíněno 39x - "Islám, Irák - Afghánistán; muslimové okolo; valka; Islámský stát; Teroristické útoky v Paříži; útoky v Paříži; nedávné útoky ve Francii; Tomio Okamura; války USA; atentáty - bombové útoky; smrt; žádná určitá-nějak obecně bombové atentáty; muslimské války; bombový útok; bomba; střelení v Paříži; strach; výbuch bomby na veřejné akci kde je hodně lidí; film 30 minut po půlnoci; atentáty ve Francii; náboženství - války; koncert; Barcelona - Francie - Londýn; Afghánistán; vraždění - znásilňování - mučení - smrt; útok; Nother-Dame; Paříž; bombové útoky; zabíjení lidí; sebevražedné útoky".

- útok na Světová obchodní centra
- teroristické útoky na Srí Lance 2019
- série teroristických útoků v Paříži 2015
- sebevražedný bombový útok v Manchester Areně
- útok na měšity v Christchurchi
- bombový útok na Bostonský maraton
- útok na redakci časopisu Charlie Hebdo
- teroristické útoky na Mladoboleslavsku 2017
- terotistické útoky v Nice 2016
- bombové útoky na madridské vlaky
- ostatní

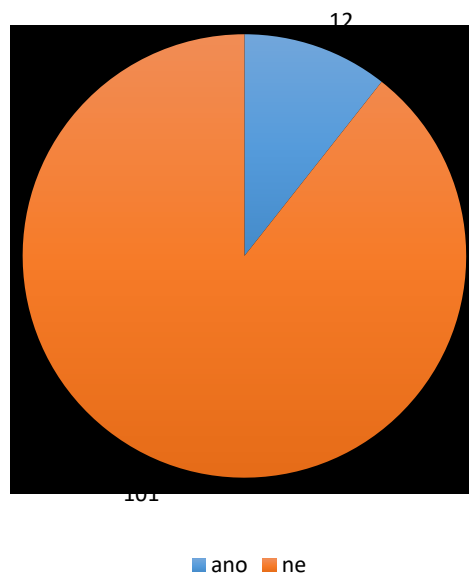
(graf k otázce č. 7)

8. Cítíte se v ČR ohroženi terorismem? Pokud ano, čím?

odpovědi:

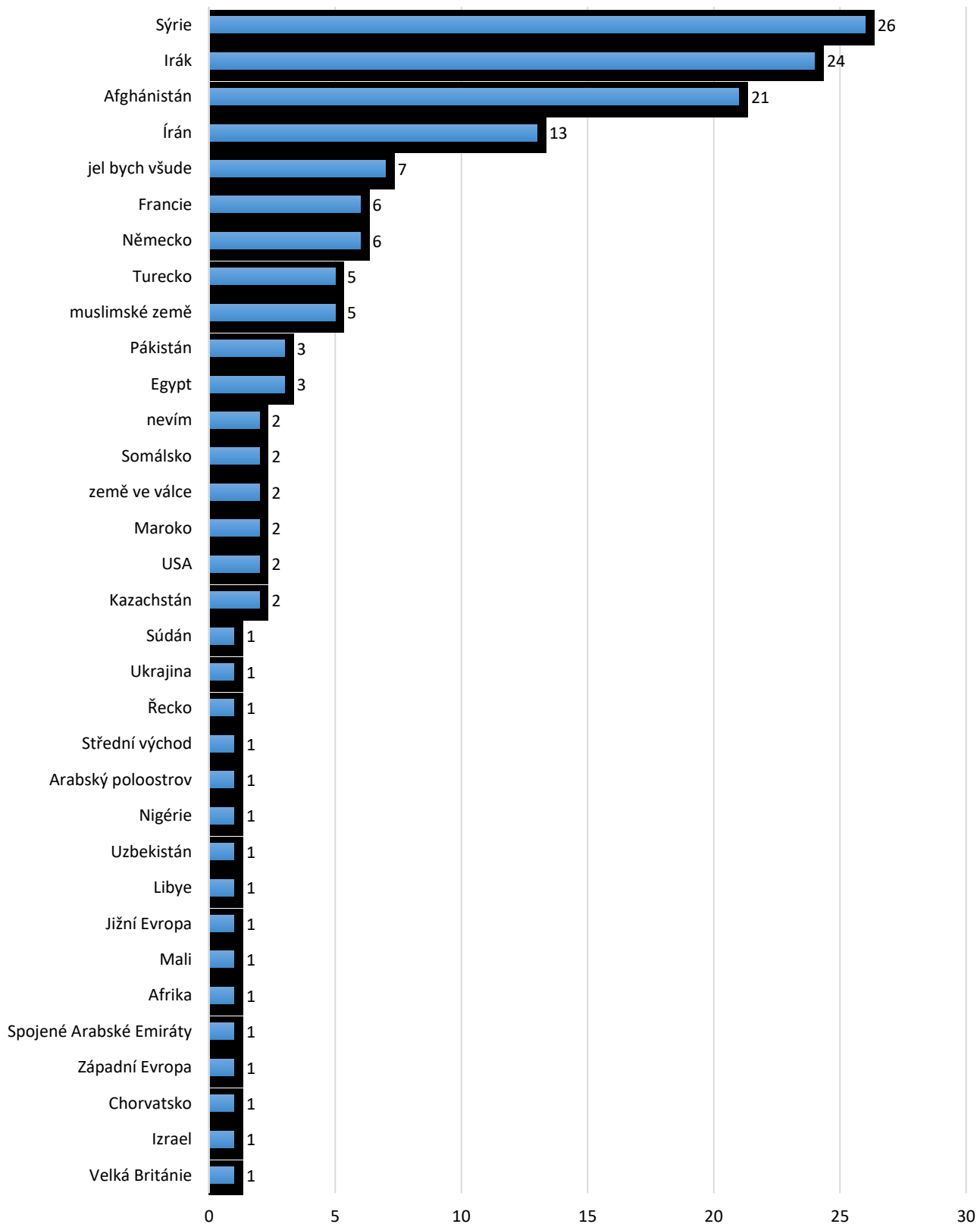
podíl:

- ano **12** **10,6%**
odpovědi: "Nikdy nevíte co přijde. Spíš se bojím o terorismus páchaný jednotlivci. V rámci vlastní sebevraždy, odpálení se atd., podobné situace." "Myslím, že i nás brzo čeká bombový či jiný útok. Na kostel, školu, nádraží, festival...nevím, v tomhle jsou kreativní." "možnými výbuchy v místech, kde je více lidí" "blázný co zde chtějí základnu USA" "individuální teroristické útoky" "nelze jednoznačně odpovědět" "Šaría a vše s ní spojené" "při cestování" "Uprchlíci" "Muslimy" "Migrace" "Islam".
- ne **101** **89,4%**

9. Kdybyste vyhrál/a zájezd do ciziny, do jaké země byste určitě nejel/a, kvůli obavám z možné teroristické hrozby?

<i>odpovědí celkem:</i>	147	<i>podíl:</i>
● Sýrie	26	17,69%
● Irák	24	16,33%
● Afghánistán	21	14,30%
● Írán	13	8,84%
● jel bych všude	7	4,76%
● Německo	6	4,08%
● Francie	6	4,08%
● muslimské země	5	3,4%
● Turecko	5	3,4%
● Egypt	3	2,04%
● Pákistán	3	2,04%
● Kazachstán	2	1,36%
● USA	2	1,36%
● Maroko	2	1,36%
● země ve válce	2	1,36%
● Somálsko	2	1,36%
● nevím	2	1,36%
● Velká Británie	1	0,68%
● Izrael	1	0,68%
● Chorvatsko	1	0,68%
● Západní Evropa	1	0,68%
● Spojené Arabské Emiráty	1	0,68%
● Afrika	1	0,68%
● Mali	1	0,68%
● Jižní Evropa	1	0,68%
● Libye	1	0,68%
● Uzbekistán	1	0,68%
● Nigérie	1	0,68%
● Arabský poloostrov	1	0,68%
● Střední východ	1	0,68%
● Řecko	1	0,68%
● Ukrajina	1	0,68%
● Súdán	1	0,68%

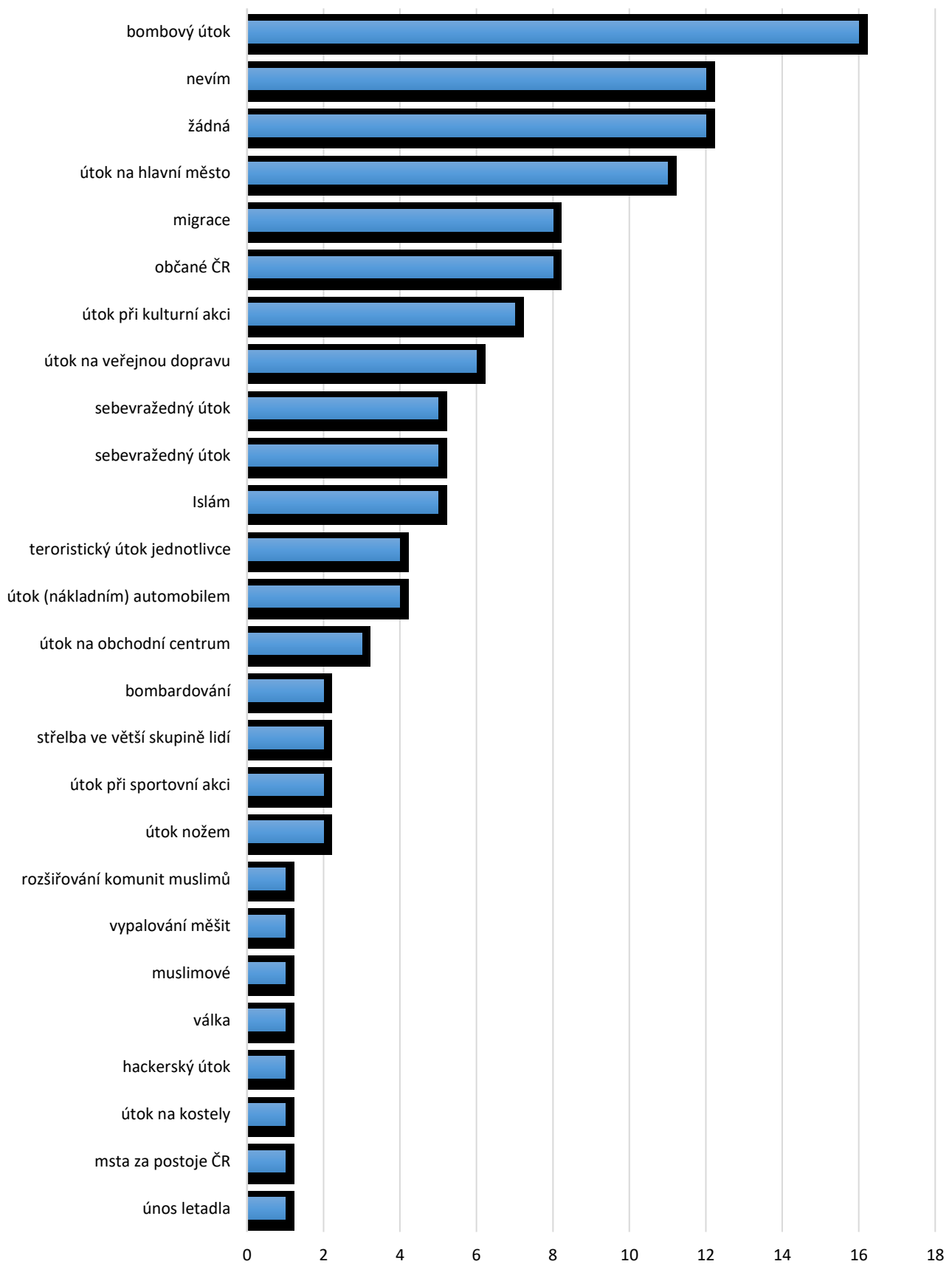

(graf k otázce č. 9)

10. Jaká je podle Vás nejpravděpodobnější teroristická hrozba pro ČR?

<i>odpovědí celkem</i>	117	<i>podíl:</i>
● bombový útok	16	13,68%
<i>odpovědi: "asi klasická bomba na veřejnosti; rozmístění bomb v Praze; bomba na veřejném prostranství; bomba na stadioně nebo na vánočních trzích; odpálení bomby v místě, kde je hodně lidí; bomba na veřejném místě; bombový útok; pumový útok; bomba; bombový atentát; exploze"</i>		
● žádná	12	10,26%
● nevím	12	10,26%
● útok na hlavní město	11	9,40%
<i>odpovědi: "rozmístění bomb v Praze; turistické cíle a zábavní parky v Praze; Praha – historické centrum; útok na Prahu; v Praze při nějaké kulturní nebo sportovní akci; útok v Praze; bomba v metru v Praze; útok na Prahu, kde taky jinde; bombový útok v Praze; útok na hlavní město"</i>		
● občané ČR	8	6,84%
<i>odpovědi: "Nevidím duvod, proc by CR mela byt cilem teroristickeho utoku. Hrozbou jsou lide jako pan Balda, ktery ze sameho strachu z terorismu radeji zacnou pachat teroristicke ciny sami.; SPD, ti brzo někoho naštvou a ter. organizace si naši mini země všimnou; Pomatený fanoušek Tomia Okamury; Myslím, že útok spáchá spíš čech, než cizinec, např. jako pan Balda, který hodil kládu pod vlak; Vnitřní ohrožení psychicky narušenou osobou, spíše s politickou či osobní motivací, než kvůli náboženské motivaci; Důchodci; Lidi, který se v Česku bojí terorismu, i když tu žádný není.; Vlastenci snažíci se upozornit na možné teroristické útoky (Viz J. Balda)"</i>		
● migrace	8	6,84%
<i>odpovědi: "běženci; migranti; Uprchlíci; Z Německa prebehne nějaký turek nebo syran; přísun uprchlíků; imigranti"</i>		
● útok při kulturní akci	7	5,99%
<i>odpovědi: "Bomba na stadioně nebo na vánočních trzích nádraží; Turisticke cile a zabavninparky v Praze; teroristický útok na velkých akcích; koncert O2 aréna; V Praze při nějaké kulturní, nebo sportovní akci; Na koncertě Leoše Mareše; koncert"</i>		
● útok na veřejnou dopravu	6	5,13%
<i>odpovědi: "Bomba na stadioně nebo na vánočních trzích nádraží; Útok ve veřejné dopravě; Vybuch vlakoveho nadrazi; výbuchy v metru; Nádraží, letiště, obchod. Centra; Sebevražedný atentátník o Vánocích na nádraží ČD"</i>		
● Islám	5	4,28%
<i>odpovědi: "Islam; Islám; Islám, migranti"</i>		
● sebevražedný útok	5	4,28%
<i>odpovědi: "sebevražedný atentát; sebevražedný odpal bomby ve velkém seskupení lidí; Sebevražedný útok; Sebevražedný atentátník o Vánocích na nádraží ČD; sebevražedný atentátník"</i>		
● útok (nákladním) automobilem	4	3,42%
<i>odpovědi: "Najezd autem do skupiny lidí; kamion, který vjede do lidí; bomba, najezd auta do větší skupiny lidí; najezd nákladního automobilu do davu lidí"</i>		
● teroristický útok jednotlivce	4	3,42%
<i>odpovědi: "teroristický útok jednotlivce; individuální teroristické útoky; útok jednotlivce; Terorismus jednotlivců. V místech, kde se sdružuje více lidí"</i>		
● útok na obchodní centrum	3	2,56%
<i>odpovědi: "Nádraží, letiště, obchod. Centra; v nějakém větším obchodním centru; Útok na nákupní centra"</i>		

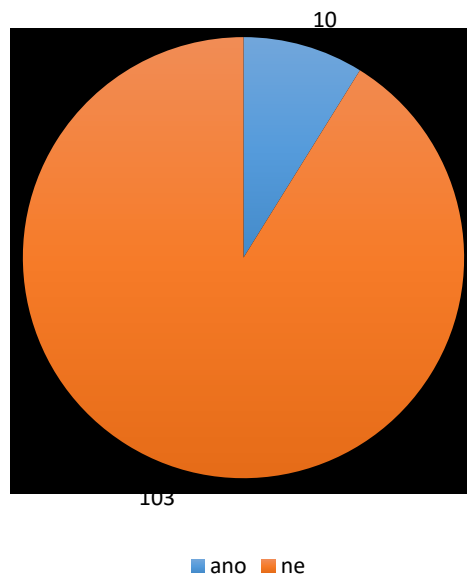
● útok nožem	2	1,71%
<i>odpovědi: "Pobodání v Praze; útoky nožem, střelba, exploze"</i>		
● útok při sportovní akci	2	1,71%
<i>odpovědi: "V Praze při nějaké kulturní, nebo sportovní akci; Bomba na stadioně nebo na vánočních trzích nádraží"</i>		
● střelba ve větší skupině lidí	2	1,71%
<i>odpovědi: "útoky nožem, střelba, exploze; střelba ve větší skupině lidí"</i>		
● bombardování	2	1,71%
<i>odpovědi: "vybombardování; bombardování = výbuchy"</i>		
● únos letadla	1	0,85%
<i>odpovědi: "únos letadla"</i>		
● msta za postoje ČR	1	0,85%
<i>odpovědi: "Msta za Zemanuv vyrok"</i>		
● útok na kostely	1	0,85%
<i>odpovědi: "útok na křesťanské kostely"</i>		
● hackerský útok	1	0,85%
<i>odpovědi: "heckerske utoky"</i>		
● válka	1	0,85%
<i>odpovědi: "Valka"</i>		
● muslimové	1	0,85%
<i>odpovědi: "Muslimove"</i>		
● vypalování mešit	1	0,85%
<i>odpovědi: "Vypalování mešit"</i>		
● rozšiřování komunit muslimů	1	0,85%
<i>odpovědi: "rozšiřování komunit muslimů"</i>		

(graf k otázce č. 10)

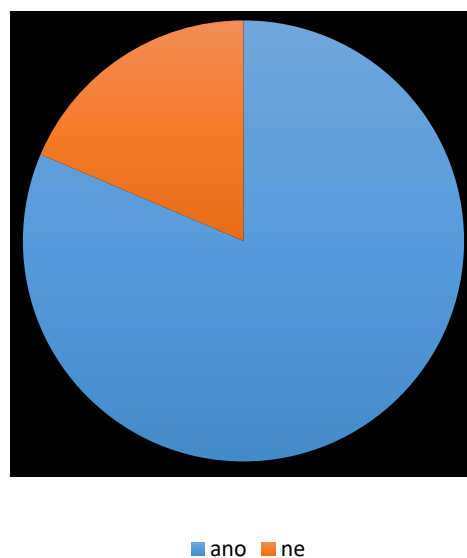
11. Vyhýbáte se záměrně větším skupinám lidí ze strachu z terorismu nebo strachu o vlastní bezpečí? (vánoční trhy, sportovní nebo kulturní akce apod.)?

odpověď:		podíl:
• ano	10	8,8%
• ne	103	91,2%

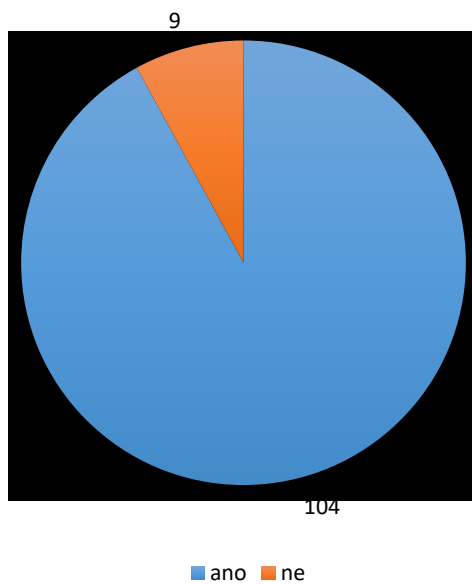
12. Hraje pro Vás roli bezpečnost při výběru země, kde strávíte dovolenou?

odpověď:		podíl:
• ano	92	81,4%
• ne	21	18,6%

13. Považujete ČR za bezpečnou zemi z hlediska možné hrozby terorismu?

odpovědi:		podíl:
• ano	104	92%
• ne	9	8%

6. Diskuse

Nejdůležitější otázky, které vypovídají o cílech této práce, byly otázky bezpečnosti – č. 8 a 11. – 13. (viz příloha). Z odpovědí je jasné, že občané ČR se v zemi necítí být ohroženi terorismem, a to 89 % a naproti tomu se 11 % cítí být ohroženo. Pouze 9 % z dotázaných se záměrně vyhýbá větším skupinám lidí jako např. vánoční trhy, protože mají strach o své bezpečí, zbylých 91 % takové obavy nemá. Otázkou, zda pro respondenty, při výběru destinace dovolené hraje roli bezpečnost jsem zjistil, že pro 81 % je bezpečnost důležitá a pro 19 % nikoliv. Ještě více lidí (92 %) se cítí v ČR z hlediska možné hrozby terorismu bezpečně a pouhých 8 % ne. Vzhledem k některým nedávným událostem v dalších státech EU, jsem takové výsledky neočekával. Překvapilo mě, kolik dotázaných se v ČR cítí bezpečně.

Výzkumu se zúčastnily všechny věkové kategorie. Více však bylo mladších věkových skupin. 89 (78,8 %) dotazovaných nebylo starších 36 let. Věkové kategorie 47-56 let a 57-64 let jsem do tabulky nezařadil, protože počet zúčastněných těchto věkových kategorií byl menší než 10. Vzhledem k počtu odpovídajících v kategoriích 27-36 let (12) a 37-46 let (11) nepovažuji tyto výsledky za použitelné. Pro další výzkumy je nezbytné, aby bylo více zastoupení každé věkové kategorie.

TABULKA Č. 1	VYHÝBAJÍ SE ZÁMĚRNĚ VĚTŠÍM SKUPINÁM LIDÍ	NEHRAJE PRO NĚ ROLI BEZPEČNOST PŘI VÝBĚRU ZEMĚ DOVOLENÉ	NEPOVAŽUJÍ ČR ZA BEZPEČNOU Z HLEDISKA MOŽNÉ HROZBY TERORISMU
15-19 LET	9,1 %	15,2 %	6,1 %
20-26 LET	6,8 %	18,2 %	6,8 %
27-36 LET	8,3 %	16,7 %	16,7 %
37-46 LET	18,2 %	36,4 %	0 %

Ve vztahu obav o své bezpečí a pohlavím jsou již vidět rozdíly. (viz tabulka č. 2)

TABULKA Č.2	VYHÝBAJÍ SE ZÁMĚRNĚ VĚTŠÍM SKUPINÁM LIDÍ	NEHRAJE PRO NĚ ROLI BEZPEČNOST PŘI VÝBĚRU ZEMĚ DOVOLENÉ	NEPOVAŽUJÍ ČR ZA BEZPEČNOU Z HLEDISKA MOŽNÉ HROZBY TERORISMU
MUŽI	5 %	27 %	8,5 %
ŽENY	13 %	9,3 %	7,4 %

Muži se méně záměrně vyhýbají větším skupinám a nehraje pro ně tolik roli bezpečnost při výběru země dovolené.

Rozdíly v odpovědích respondentů s různým nejvyšším dosaženým vzděláním můžeme vidět

v tabulce č. 3. Větším skupinám z hlediska možné hrozby terorismu se vyhýbá nejvíce lidí s maximálním dosaženým SŠ vzděláním, a to 11,6 %. Pro 88,4 % odpovídajících SŠ absolventů hraje výběru destinace dovolené roli bezpečnost, což je v tomto ohledu nejvíce. Naopak pro 30 % VŠ absolventů nikoliv. 10 % absolventů VŠ nepovažuje ČR za bezpečnou z hlediska možné hrozby terorismu. Vzhledem k nízkému počtu respondentů s maximálním vyšším odborným vzděláním k němu neuvádím statistiky.

TABULKA Č. 3	VYHÝBAJÍ SE ZÁMĚRNĚ VĚTŠÍM SKUPINÁM LIDÍ	NEHRAJE PRO NĚ ROLI BEZPEČNOST PŘI VÝBĚRU ZEMĚ DOVOLENÉ	NEPOVAŽUJÍ ČR ZA BEZPEČNOU Z HLEDISKA MOŽNÉ HROZBY TERORISMU
ZÁKLADNÍ VZDĚLÁNÍ	8,8 %	17,6 %	5,9 %
STŘEDOŠKOLSKÉ VZDĚLÁNÍ	11,6 %	11,6 %	9,3 %
VYSOKOŠKOLSKÉ	6,7 %	30 %	10 %

Ze 113 všech respondentů jich 30 uvedlo, že mají děti. Zbýlých 83 bylo bezdětných. Pro porovnání, zda mají lidé s dětmi větší obavy o své bezpečí se podívejme na tabulku č. 4. Lidé s dětmi mají větší obavy a větším skupinám lidí se vyhýbají o 46 % častěji než bezdětní, na druhou stranu pro ně nehraje roli bezpečnost při výběru země dovolené. Přímá souvislost mezi rodičovstvím a většími obavami o bezpečí z výzkumu nevyplývala.

TABULKA Č. 4	VYHÝBAJÍ SE ZÁMĚRNĚ VĚTŠÍM SKUPINÁM LIDÍ	NEHRAJE PRO NĚ ROLI BEZPEČNOST PŘI VÝBĚRU ZEMĚ DOVOLENÉ	NEPOVAŽUJÍ ČR ZA BEZPEČNOU Z HLEDISKA MOŽNÉ HROZBY TERORISMU
S DĚTMI	13,33 %	25 %	10 %
BEZ DĚTÍ	7,2 %	18,1 %	7,2 %

Tabulka č. 5 ukazuje rozdíly v odpovědích respondentů kteří bydlí ve vesnici a těch kteří bydlí ve městě. Z tabulky je patrné, že lidé z vesnic mají větší obavy o své bezpečí. Více z nich se vyhýbá větším skupinám lidí. Stejně tak pro více z nich hraje větší roli bezpečnost při výběru dovolené a také nepovažují ČR za tak bezpečnou, z hlediska možné hrozby terorismu, jako lidé žijících ve městech.

TABULKA Č. 5	VYHÝBAJÍ SE ZÁMĚRNĚ VĚTŠÍM SKUPINÁM LIDÍ	NEHRAJE PRO NĚ ROLI BEZPEČNOST PŘI VÝBĚRU ZEMĚ DOVOLENÉ	NEPOVAŽUJÍ ČR ZA BEZPEČNOU Z HLEDISKA MOŽNÉ HROZBY TERORISMU
VESNICE	15,2 %	13 %	10,9 %
MĚSTO	4,5 %	22,4 %	6 %

Předpokládal jsem, že by mohla být souvislost v tom, jestli lidé bydlí poblíž nějakého místa s větší kumulací obyvatelstva a obavami z terorismu. Tato místa jsou potenciálním místem teroristického útoku. Výsledky výzkumu ukázaly opak. Podle tabulky č. 6 vidíme, že větší obavy vyjádřili lidé, kteří poblíž místa s větší kumulací nebydlí. Souvislost v tomto případě nebyla nalezena.

TABULKA Č. 6	VYHÝBAJÍ SE ZÁMĚRNĚ VĚTŠÍM SKUPINÁM LIDÍ	NEHRAJE PRO NĚ ROLI BEZPEČNOST PŘI VÝBĚRU ZEMĚ DOVOLENÉ	NEPOVAŽUJÍ ČR ZA BEZPEČNOU Z HLEDISKA MOŽNÉ HROZBY TERORISMU
MÍSTO S VĚTŠÍ KUMULACÍ LIDÍ POBLÍŽ BYDLIŠTĚ	4,6 %	21,5 %	6,2 %
BEZ MÍSTA S VĚTŠÍ KUMULACÍ LIDÍ POBLÍŽ BYDLIŠTĚ	14,6 %	14,6 %	10,4 %

Většině respondentů se vybaví při zmínce o terorismu jako první útok na Světová obchodní centra, 11. září 2001 v New Yorku. Ze 113 dotazovaných zmínilo 43,3 % právě útok na dvojčata. Jedná se o milník éry postmoderního terorismu. Tento útok byl v historii terorismu tím s největšími následky – pokud se tedy přikláníme k názoru, že svržení atomových bomb na Hirošimu a Nagasaki nebylo teroristickým činem. Od útoku uplynulo skoro 20 let. Mediální boom znamenal, že útoky zachycené na několik kamer obletěly ihned celý svět.

V pořadí zemí, kam by nejvíce respondentů nejelo kvůli obavám z možné teroristické hrozby, se jako první umístila Sýrie (23 %), Irák (21,2 %) a třetí Afghánistán (18,6 %), následuje Írán (11,5 %). Dále se v tomto žebříčku objevují další země Blízkého východu a střední Asie. V Evropě bylo nejčastěji zmiňováno Německo a Francie (5,3 %).

7. Závěry

Hlavním cílem bakalářské práce bylo zjistit, zda se Čeští občané obávají terorismu. Takovéto informace mohou být zajímavé pro širokou veřejnost, ať už pro porovnání s vlastními názory nebo jen jako náhled do problematiky. Výzkumem bylo zjištěno, že 89,4 % dotazovaných občanů ČR se v zemi necítí ohroženo, 91,2 % se nevyhýbá větším skupinám lidí ze strachu z terorismu nebo strachu o vlastní bezpečí, 92 % respondentů pak považuje ČR za bezpečnou z hlediska možné hrozby terorismu.

Dílčími cíli bylo zjistit možné souvislosti v základních otázkách a otázkách bezpečnostních. Vyplynulo, že muži se méně vyhýbají větším skupinám lidí z možné hrozby terorismu a otázka vlastní bezpečnosti je pro ně menší prioritou. Rodiče nemají větší obavy o vlastní bezpečí než bezdětní. Větší obavy z teroristické hrozby mají lidé žijící na vesnici. Lidé bydlící poblíž potenciálního teroristického cíle – místu s větší kumulací lidí (obchodní centrum, nádraží, sportovní hala atd.) nemají větší obavy z teroristických činů než ti, kteří u nich nebydlí.

Teoretická část se zabývá definicí terorismu, dělením terorismu podle motivace útočníků. Dále jsou v teoretické části popsány dějiny terorismu, dělení je podle dostupnosti technologií, způsobů a úrovně teroristických činů. Poslední část teorie se věnuje popisu protiteroristické politiky ČR v rámci EU a ČR samostatně.

8. Souhrn

Úvodní část práce se zabývá nástinem problematiky terorismu v současnosti. Dále pokračuje teoretickým pojetím terorismu jako dosud nevyjasněného problému, porovnáním definic terorismu různých odborníků. Součástí je i definice uznaná Valným shromážděním OSN.

Následuje dělení terorismu podle motivace útočníků, stručná definice – kdo proti komu, cíle, strůjci a znaky různě motivovaných činů, případné další dělení.

Druhá část se věnuje dějinám terorismu, a to z pohledu způsobu realizace těchto činů a možností útočníků v různých obdobích od nejprimitivnějšího a nejjednoduššího, jako vraždy a atentáty, až po ty složitější útoky dnešní doby, jako únosy letadel.

V části vlastní tvorby autora je výzkum, který se zabývá otázkou obav českých občanů o své bezpečí z hlediska možné hrozby terorismu a případných souvislostí v základních demografických a sociálních skutečnostech.

9. Summary

The introductory part of the thesis deals with the outline of terrorism at present time. It continues with the theoretical concept of terrorism as a problem that has not yet been clarified, by comparing the definitions of terrorism among different experts. It also includes a definition recognized by the General Assembly.

This is followed by the division of terrorism according to the attackers' motivation, a brief definition - who against whom, goals, architects and signs of variously motivated acts, eventual further division.

The second part is devoted to the history of terrorism, from the point of view of how these acts and the possibilities of the attackers in various periods from the most primitive and simplest, such as murders and assassinations, to the more complex attacks of today, such as aircraft hijacking.

In the author's own work there is a research that deals with the issue of concerns of Czech citizens about their security in terms of the possible threat of terrorism and possible connections in basic demographic and social facts.

10.Referenční seznam

Bezpečnostní informační služba České republiky | BIS. Bezpečnostní informační služba České republiky | BIS [online]. Copyright © 2019 Bezpečnostní informační služba [cit. 04.11.2019]. Dostupné z: <https://www.bis.cz/>

DAVID, Vladislav a Michal MALACKA. *Fenomén mezinárodního terorismu*. Praha: Linde, 2005, 243 s. ISBN 8072015249.

Dokumenty – Ministerstvo vnitra České republiky. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky, všechna práva vyhrazena [cit. 04.11.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/clanek/dokumenty-454055.aspx>

EICHLER, Jan. *Terorismus a války v době globalizace*. 2., dopl. vyd. Praha: Karolinum, 2010, 397 s. ISBN 978-80-246-1790-9.

FILIPEC, Ondřej. *Fenomén terorismus: česká perspektiva*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci, 2017, 256 s. ISBN 978-80-244-5040-7.

GOLIS, O. ‚Kostel zapálili z malicherných příčin a pro pobavení.‘ Žháří z Gut musí podle soudu zaplatit přes 19 milionů | iROZHLAS – spolehlivé zprávy. iROZHLAS – spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [cit. 04.11.2019]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/zhari-kostel-v-gutech-zapaleni-soud-nahrada-skody_1901060600_ogo

MAREŠ, Miroslav. *Terorismus v ČR*. Brno: Centrum strategických studií, 2005, 476 s. ISBN 8090333389.

PERLÍNOVÁ, D. *Připomeňte si největší teroristické útoky, spáchané v posledních třech letech v Evropě* | iROZHLAS – spolehlivé zprávy. iROZHLAS – spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [cit. 04.11.2019]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/pripomente-si-nejvetsi-teroristicke-utoky-spachane-v-poslednich-trech-letech-v_1708172145_per

(PDF) *Důvody realizace a formy terorismu*. ResearchGate | Find and share research [online]. Copyright © ResearchGate 2019. All rights reserved. [cit. 04.11.2019]. Dostupné z: https://www.researchgate.net/publication/269278618_Duvody_realizace_a_formy_terorismu

ŘEHÁK, David, Pavel FOLTIN a Richard STOJAR. *Vybrané aspekty soudobého terorismu*. Praha: Ministerstvo obrany ČR, 2008, 143 s. ISBN 978-80-7278-443-1.

Stupně ohrožení terorismem – Terorismus a měkké cíle. Úvodní strana – Ministerstvo vnitra České republiky [online]. Copyright © 2019 Ministerstvo vnitra České republiky. Všechna práva vyhrazena. [cit. 04.11.2019]. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/cthh/clanek/stupne-ohrozeni-terorismem.aspx>

UNKNOWN. *Tajné služby v Česku: kdo je kontroluje a kdo odvolává jejich vedení?* | iROZHLAS – spolehlivé zprávy. iROZHLAS – spolehlivé a rychlé zprávy [online]. Copyright © 1997 [cit. 04.11.2019]. Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zpravy-domov/tajne-sluzby-bis-urad-pro-zahranicni-styky-a-informace-sasek-metnar-vojenske_1805171241_dp

Přílohy

Dotazníkové šetření

Autor: Jiří Neplech
k bakalářské práci *Terorismus a občané ČR*
Fakulta tělesné kultury Univerzity Palackého v Olomouci

V případě uzavřených otázek hodící se zakroužkujte, u otevřených napište odpověď svými slovy.
Děkuji za Váš čas.

Otázky:

1. Jaký je Váš věk? _____
2. Jaké je Vaše pohlaví? MUŽ / ŽENA
3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?
A) ZÁKLADNÍ B) STŘEDOŠKOLSKÉ C) VYŠŠÍ ODBORNÉ D) VYSOKOŠKOLSKÉ
4. Máte děti? ANO / NE
5. Bydlíte ve vesnici nebo ve městě? VESNICE / MĚSTO
6. Nachází se poblíž Vašeho bydliště místo s větší kumulací lidí (nádraží, sportovní hala, nákupní centrum, apod.)? ANO / NE
7. Jaká událost se Vám jako první vybaví při zmínce o terorismu? _____
8. Cítíte se v ČR ohroženi terorismem? ANO / NE
Pokud ano, čím? _____
9. Kdybyste vyhrál/a zájezd do ciziny, do jaké země byste určitě nejel/a, z hlediska možné teroristické hrozby?

10. Jaká je podle Vás nejpravděpodobnější teroristická hrozba pro ČR?

11. Vyhýbáte se záměrně větším skupinám lidí ze strachu z terorismu nebo strachu o vlastní bezpečí (vánoční trhy, sportovní nebo kulturní akce) apod.? ANO / NE
12. Hraje pro Vás roli bezpečnost při výběru země, kde strávíte dovolenou? ANO / NE
13. Považujete ČR za bezpečnou zemi z hlediska možné hrozby terorismu? ANO / NE